پۆت زۄنہٕ ؤتھ......
سُنیتا رینہ پنڈت

پۆت زۄنہِ وٲتھ......

سُنیتا رینہ پنڈت

پۆت زُونہٕ وٕتھ......

سُنیتا رینہ پنڈت

مہاگن اپارٹمنٹ، شالیمار گارڈن،
صاحب آباد، (یو۔پی)

ساٗری حقوق چھِ مُصنِف ہِنٛدِ ناوِ محفوظ

کِتابہِ ہُنٛد ناو	:	پۅت زوٗنہِ وٗتھ ......
مُصنِف	:	سُنیتا رینہ پنڈت
تیداد	:	500
چھپن وٗری	:	2004ء
مول	:	250 روپیہ
کمپیوٗٹر کمپوزِنگ	:	رِنکو کول (2595136)

کِتاب میلنگ پتاہ:

۱۔ وَے بھوپڑ کاشن، سوٗری وِہار، بوری، جموٗم۔

۲۔ مہاگُن ایسٹیٹس، شالیمار گارڈن، ساحب آباد۔ یو پی۔

۳۔ کِتاب گھر، کنال روٗڈ، جموٗم۔

۴۔ کِتاب گھر، مولانا آزاد روٗڈ، سرینگر۔

پۆت زوٗنہِ وٲتِھتھ موٚت بولہٕ نوٗوم
دَگ للہٕ ناٲوم دَیہِ سٕنٛزِ پڑیے
للہِ للہِ گران لَل وُزٕ ناٲوم
میلتھ تَس مَن شرٛوشیوٚم دیٚہہ

—لَل دید

وبٲر

یَتھ کتھِ منٛز چھنہٕ کانٛہہ تہٕ شک کہِ غزل چھےٚ أز کل چہِ کٲشرِ شٲیری منٛز باوٕژ ہُنٛد اکھ پُر اثر تہٕ پُرکشِش ذٔریعہٕ۔ چاہے أز کلُک عٲلِم تہٕ عٲقل شٲیر گٔریتن شارگرٕنکی تہٕ پرٕنکی رنگارنگ تجربہٕ۔ اَلیکٹرانِک میڈیا چہِ خٲہِشن مُطابق بدٕلیتن ژہ پَنُن رنگ تہٕ رٕپھ تہٕ گٔریتن ناٹک۔ غزل چھُ أزتہِ تَس حیاتی ہُنٛد جام چاوٕ ناوان۔ زَن تہٕ ودٕتہِ اَنان نارٕ بزٕیہمن پان چھپہٕ دِنک حوصلہٕ دِوان۔ أچھو بولہٕ ناوان، موختس مالہٕ کرناوان، بال ژٔھنڈِتھ بالہٕ یارس پیٹھ جانہِ عزیزٕ نچھاور کرناوان، وَیہہ وترٕ نچ تیہہ بخشان، بالہٕ دامنٕ وٕنی دیاوٕ ناوان، ذٔیہنکۍ ذٔرٕیچہٕ یلہٕ ترٔاُدِتھ اَسمانٕ ذٔرٕد کرنہٕ بدلہٕ زندگی ہُنٛد ٹیوٚٹھ موٚ دُر پرٕزناونچ کل گَڈان۔

ہتہٕ بُد بن ذٔری یَن ہُنٛد سَفر طے گٔرِتھ فارسی تہٕ اُردو زبانٕنی ہُنٛد پژانہٕ دار نالہٕ کَڈِتھ تہٕ دوٗرٕ چھکِتھ چھُ أز کٲشُر غزل نہٕ صرِف بالغ سَپدٕنچ ژٔبنہٕ وَن دِوان بلکہٕ حَیت تہٕ موضوع اعتبارٕ حساس لُوٗکن ہُنٛد دھیان پانس کُن پھِرٕ وان۔ مرحوم موتی لال

ساقیؔ صأبن دوٚن کہِ جناب رحمان راہیؔ چھُ کأشُر غزلہِ ہُنٛد اِمام تتہٕ گیہِ وُریہٕ ترٛہہ مَرٕ۔ اَز چھِنہٕ کأشُر غزل کشیٖرِ تام محدوٗد بلکہِ کشیٖرِ نٮ۪برٕ اُدھم پوٗر، راجوری، جومہِ، پنجاب کینٛہن کینٛژن شہرن، ہماچل پردیش تہٕ دِلہِ منٛز تہٕ چھِ کأشرِ غزلہِ ہنٛدی دِلدارہ اتھ شارٕ صنفہِ وژھِ واُنٛجہِ لول بران۔ تہٕ زیوٗ پتھ ہیٚوٚن لایق اِضافہٕ کران۔ پٔتِمین پنٛژہن وُرِیَن منٛز چھُ کشیٖرِ نٮ۪برٕ مرحوم موتی لال ساقیؔ، ارجن دیو مجبورؔ، مکھن لال کنولؔ، پریم ناتھ شادؔ، جواہر لال سروٗرؔ، شمبھو ناتھ بٹ حلیمؔ، کاشی ناتھ باغوانؔ، بال کرشن سنیاسیؔ، موتی لال نازؔ تہٕ سُنیتا رینہ وغارٕ شأیرو غزلہِ لول درتو وُمت تہٕ وتھکہِ سوچ تہٕ فِکرِ ستی مُتأثر سپدتھ نوٚزُک جذباتن تہٕ احساسات منٛز ویژارُک گلالہِ پھولہِ رووُمت۔ ضروٗرت چھےٚ یِمہِ کتھِ ہنٛز کہِ أزِ یَس یتھ کھرِ لد بندوٗقی ورتاوس منٛز سپدِ غزل ٹھوس زِندگی ہنٛدِس توٚشتل گنوٚی پتھرِس پیٹھ قدم ٹھہراونس یُوٚگ تہٕ ہوہس گیجہِ گنڈنہٕ بدلہِ کرزندگی ہُنٛد یتھارتھ یانے پزٕ زِندگی ہُنٛد شرٛ نگار۔ لوٗکھ وأتی زٕ ٔنہٕ پیٹھ۔ تکلیکہِ کہِ تجربأتی دورٕ منٛز نیرتھ چھُ اَز اِنسأنی سوٗچ پرمپراوادی وِشواسن ول گٹن دِوان۔ پتھ روزٕن گو موت نالہٕ متہٕ رٹُن۔

یہِ وَنہٕ یہِ کتھ وثوقہٕ سان کہِ سوٚن اَز کلٔیک کوٗشُر غزل گو شأیر چھُ دٕپتھ نزاکت سمجھتھ غزلہِ ہُنٛد پزتھ شار وبِزارٕ کہِ یارٕ بلہٕ نأپہٕ ناوان۔ ضروٗرت چھےٚ کہِ زندگی ہُنٛد شِٹھنیار تہٕ وُشنیر، کرٛچھر تہٕ منٛچھر، کامیأبی تہٕ ناکأمی، سأدِل تہٕ ٹھٔگل، زیوٚن تہٕ مرُن، پھُلیہ یاوُن تہٕ گنٛڈی زال، نظرِ کرم تہٕ داد وسوخن دِن اَسہٕ زندگی زوٗچ پریزتھ۔ تکیأ زِ سارِے کھوتہٕ حسین چھِ زِندگی زوٗ ہنکی کینٛہہ مولی ژھیہ۔

وُنیُگ تام گر سُنپتاجی ترٛے شارٕ مجموعہ چھاپ، "چنار کے آنسو" 1998 عیسوی، "رِہج یاد" 2001 عیسوی تہٕ "سونٛزول" 2003 عیسوی۔ "پۆت زۆنہٕ وُتھتھ" چھُ یِہُنٛد ژۆریُم مجموعہ۔ غزلن ہنٛز سومبرن۔ سُنپتاجی چھےٚ 1967 عیسوی انتناگہٕ زامٕژ۔ یانے مالنٕ چھس انتناگکہٕ تہٕ باگنٕ چھےٚ آمٕژ کمرازس منٛز تہٕ وُنی کینٛہہ چھےٚ شالامار گارڈن صاحب آباد اُترپردیشس منٛز سکونت پذیر۔ انتناگ ڈِگری کالجہٕ پیٹھٕ چھُن 87-1986 عیسوی منٛز بی۔اے پاس کۆرمُت۔ خاندر کۆرُن 1992 عیسوی منٛز تہٕ بالہٕ کرٛشن چھس دٔیِن دِیتمُت کھوتہٕ لِلہٕ وُن۔ سو چھےٚ اکھ گرٛہست زنانہٕ شُرٕ ودکاشُر بٹہٕ گرٕکی سارِی لوٗازمات پالان تہٕ زِندگی بامانے بناونہٕ خاطرٕ اَدبچ سادھنا کران۔ سبزرا، پزراتہٕ شوزرا چھس باگہٕ آمُت تہٕ ادبی محفلن منٛز چھےٚ اَزکل سرگرمی سان حِصہٕ نوان۔ اُچھن منٛز چھس اَڈٕ پھۆلۍ خاب رواں دَوان۔ برتھا چھس لولہٕ ودل، قدرٕ دان تہٕ مایہٕ بۆرُت۔ یۆہے چھُ وجہ پھولہٕ وُنہٕ لالہٕ زارٕچ یمبرزل ہُنتھ چھےٚ شبدٕ سادھنایہٕ ستی ماحول مُشکاوان۔ یہٕ چھُ دراصل تس دَیہٕ سُنٛد دِیُت۔ اَندرٕ روٗزِنی۔ گاہے چھےٚ محبوٗبس ستی ہم کلام سپدان، گاہے تس سالہٕ مُتۍ ہنٛدی گون تہٕ صِفت گنٛزران۔ گاہے خط و خالکۍ تاریف کران۔ گاہے تہنٛدِ اَمارٕ پوشن مالہٕ کران، گاہے گچھ گُتھس فرشِ مخمل کٔرِتھ بزنٛوی گنٛزران۔ گاہے لٔرِ پان ساوِتھ رازِ دِل باوان، گاہے منہٕ ناداں پزانہٕ کتھہٕ یاد پاوان تہٕ گاہے زمانکۍ ستم وتبرٕ تھٕ اُچھو موختہٕ ہاران تہٕ حسین خابن پنہٕ نیو اَتھو موچھہٕ مۆرن کرنس پیٹھ مجبوٗر سپدان......لیکن سُنپتاجی ہنٛز غزل چھنہٕ عشقہٕ

دپہٕ ہارس تانی محدوٗد۔ تٔمۍ سُند سوٗچ فِکرِ چھُ اگو ہمہٕ صدی ہٕنٛدِس گٔژھنہٕ زوٗلس تہٕ نٔوِ سامراج وأدی نضامہٕ کِس زلرِ زالس منٛز ہیٚنہٕ یتھ تہٕ بڑ وُنہہ پکنٕچ کل گنٛزراوان۔ تٔمُند زِہن چھُ بالغ آسنس ستۍ ستۍ بیدار۔ سوچھےٚ زنٛدگی ہُنٛد پڑتھ مولُل ژبوٚہ زوٗن یژھان تہٕ زُونہٕ خاطرِ چھِ آژار۔ وبژاوتہٕ لول تژشوٚب نہایت ضروٗری۔ تِہنٛز لولہٕ باوتھ چھےٚ نوزُک، جذباُتی، پُرکٔشش تہٕ پُرآشک اتھ چھنہٕ کانٛہہ شک۔ نہایت سادگی سان بےجھجک چھےٚ سُہ پٔنُن رازِ دل تہٕ حالِ دِل بیان کٔرِتھ حسین احساسات کتھٕ کرناوان۔ زبِہ دِتھ بولہٕ ناوان، لول ورتاوِتھ جانانس لولہٕ للہٕ ناوان۔ تِہنٛز اکھ خوبصورت یاد، وصلکۍ رنٛگین ژٕہی، کتھٕ ژاکھ نظرن ہنٛز ٹلہٕ ترٛاو۔ گاہے ژھوپہٕ تہٕ گاہے ڈُٹھ کُمجار چھُ ہٕزدِیہِ کِس سمنٛدرس موجزن بناوان۔ یہ گیہِ اکھ کتھ۔ زِنٛدگی ہُنٛد اکھ پہلو۔ لیکن وُہمہِ صدی ہٕنٛدِس دوٚیمس پنٛژہمس منٛز آیہِ غزل کٔڈرِ زِنٛدگی سبٹھاہ نکھہٕ۔ ذہن گوٚ آوٗر کتھن مانہِ ژاران تہٕ کھرِی لد دٔتن ہنٛدی ٹھرِ نہہ ناوان۔ زِنٛدگی ہنٛدبو گوناگوٗں مسأیلو، زأتی تجرٛبو تہٕ مشاہدن اوٚن غزلہِ ہنٛدِس مزاجس منٛز بدلاو۔ غزلہِ پرأواکھ نٔوہیٔت تہٕ زندگی۔ سٔنہتاجی ہنٛدِس کلامس منٛز تہٕ چھُ یہِ صحت مند بدلاو نظرِ گژھان۔ سوچھےٚ زمانس ستۍ ستۍ لٔرِ لوٚر بڑوٗنہہ پکان۔ زأتی تجرٛبن، سوچ فِکرِس تہٕ ٹیٹھس پٔزرس غزلو ہنٛدبو شارو ڈسۍ آکار بخشان۔ سوچھےٚ رِوایت تہٕ پالان۔ لول تہٕ ورتاوان۔ حساس تُجربن ہنٛز باوتھ تہٕ کران تہٕ ستی ذہنکۍ دریچہ یلہٕ ترأوِتھ تہٕ کتھن مانے ژأرِتھ غزلہِ ہنٛد بن شارن وبژارکہِ گوبرِ تہٕ سٔنزٕ ستی مول کھاران۔ مَسلن یم کینٛہہ شار چھِ غور طلب:

لفظن مَنز اَز قاوٗ دِہ کرٕ ہتھ
اَنہارُک وۄن آسُن لازِم

جذباتن ہُند سیر رَچھو اَسی
احساسُک نکھہٕ آسُن لازِم

پڑھ ہٕ ژھراوٕنی کرٕٹھ کتھا چھے
ذہنس وونہٕ ڈکھٕ آسُن لازِم

بییہٕ اکہٕ غزلہٕ ہنٛدؠ یم شارو چھِ تو کھ:-

ژٕچھر زِندگی ہُند چھُ ہرٕ والنس ژٕیت
بوٚچھر گوژھنہٕ حاوی گوھُن گالنس ژٕیت

چھِ لاچارٕ گی آوٕ رِتھ تھاوٕ مَتی اَسی
نفس اُس ڈٕہرِتھ چھُ دبو پالنس ژٕیت

نہٕ پَشہِ نُے نہٕ ماتم نہ کزیشن نہٕ روشُن
جِگر یاتہٕ گوٚژھ تیوٚت بوٚ ڈژالنس ژٕیت

سُنیتاجی ہنٛدِس لولہٕ دبٕ ہارس چھِ پٔنٛنی تیہہ، پٔنُن آسُن، پٔنُن آکرشن، پٔنٛنی نزاکت، پٔنُن وَچھِ وُشیر۔ باضے چھے اُچھن ہنٛز ٹلہٕ تژاوٕ ے وَچھن زبو بخشان تہٕ عبارت چھے ہز دیہِ کس اُنہٕ پٔتس پتھ عیان سپدان۔ بوٚ مبرٕ کنگراے یا پوٚنٛپری گتھ، پھلیہِ یاوُن یا بُلبُل مٔور، نیچہِ سبزار یا آرٕ گزرُن۔ کُتہِ بول بوش یا وِگنہِ وَنُن لے

وُزِ ناوان اَتھِ گرٛزِس پۆہن یا یئندٕ رٕکتُن، غرض پزٕتھ مأری مۆ‏ند ژیوٕ ہ چھُ عشقہٕ والین مالہٕ پھرِوان۔ داوس چھُ لگان عاشق تہٕ داوس اتھِ چھُ سوزان شنٛچھ۔ قرار چھُ ہوان ژھیف تہٕ یقرار چھُ بنان خاب۔ اکھ اکھ گر چھےٚ بنان قہرِ عذاب تہٕ عاشق چھِ سپدان پھلوأے۔ غزل چھےٚ یمن انمۆل ژٕہن بران لول۔ سُنٛتاجی ہنٛدٕ بن عشقیہ غزلن منٛز چھُ سبٹھاہ خوٗبصورت زبو دِنہٕ آمُت۔ یمن غزلن ہُنٛد مجأزی پہلو چھُ سبٹھاہ جاندار۔ پزٕ یہٕ دُن، پژھ یُون، زہٕرٕل۔ یہٕ چھُ زہر دِتھ زن ئینٛدرِ وُزِناوان۔ لیہٕ اَنان تہٕ گوِتری ہنٛدِ تجربک تہٕ باوٕژہنٛدِ تھزرُک اِحساس کرِ ناوِتھ زن تہٕ مانٛسرٕ شرٛان کرِناوان۔ وُچھتو یم کیٛنٛہہ شار رٕکتھ چھِ پرن والٮ۪ن ہُنٛد جبس زن تہٕ مھتھ نوان:۔

پأری زانےٚ دُج تہٕ چیٚشمن آب ہوٗکھ
پان پنہٕ نٕے ازمےٚ ازماوُن پیٚیم

دگ مےٚ چأنی ٹأٹھ چھم یکہٕ وٹہٕ زٕرو
سوکھ ژٕرے گیٚیت پنہٕ نٕے ژھکھ تھاوُن پیٚیم

ترٛٹھ تہٕ ژٕٲلِم منٛدنین گٹہٕ کار وُچھ
گرٛزِ تہٕ دزٕ الیس کۆت وبتراوُن پیٚیم

باگہٕ چھامیے پزٕتھ یوگس منٛز زِنٛدٕ دُزٕن
ودٕنی مےٚ شنٛدٕ وُرک تتھٕ چھاوُن پیٚیم

ٹیلہٕ وَٹہٕ ہے چھو کھ کَڈتھ ووُنی بوچھہِ ژٕلیا
ہِکنہٕ تھزٕر للہِ ہُنٛد مے پلہٕ پاؤن پیٚیم

حقیقت بیاُنی یا وٕہہِ ٹُلہٕ وِنی طنزیہٕ باوتھ چھےٚ سُنیتا جی ہند بن غزلن پزیہٕ دُن تووانہار بخشان۔ یہٕ طنز چھُ کُنہٕ عشقہٕ وٕہہٕ ہارس ستۍ وابستہٕ تہٕ کُنہٕ کھُنٛڈی پھٹ اِنساُنی جذبس ستۍ۔ کتھن ہُنٛد خاُلص احساس چھُ دگہٕ ہندی تیو نگل وُہہٕ ناوان۔ شہرن ہُنٛد ہوٗل ہالے، تیز پھٕہلاو، مشینی دورٕچ دِوٕ دِوٕ، نقلی زندگی زُوٕنٛچ مجبوٗری تہٕ پَراجیہٕ ہُنٛد احساس۔ یہاُے چھےٚ اَزی چہٕ دورٕچ پہچان۔ مشینہٕ ژوپ اِنسان کلہٕ کاپہٕ سان۔ حدٕ پیٛٹھی غولاُمی وبتر اوٕنٛچ مجبوٗری تہٕ پامال گاٗمٕژ اِنساُنیت۔ اَما اَزیک غزل گوشایر ہِکتھٕ روزِ یِمو اثراتو نِشہٕ بدٕوُن۔ سوچ فِکرٕک کینٛہہ پیچ دار پہلو بنیاے موضوعِ غزل۔ وجوٗدی مسأیل آے وۆتلتھ تہٕ عصری آگہی بنیہٕ اہم گامن رودووٕ جوٗد، گامن رود حُسن، گامن رود سبزرتہٕ پزٕر، گامن راُو سادگی تہٕ شرافت اِنساُنی قدرَن آیہٕ لتہٕ موٚنڈ کرنہٕ۔ گامن ہندی شرٕ ودگرٕ آے چھکرنہٕ۔ پاتھلی وَتہٕ پدٕ بن بنیاے تیلہ سڑکہٕ۔ رام لیلا ژٕج مند چھت، نانہٕ بُڈی بب گیہٕ ہے بنگہٕ۔ گام آے شرٕ وکان تہٕ ٹمٹمن لوٗگ چلے جاو۔ یہٕ چھُ زندگی ہُنٛد اکھ حقیقی اِحساس۔ یتھ زبو دِوان سُنیتا جی چھےٚ لیکھان:۔

شہرن زٕر پیو شورٕ ے شور
راُو ے گگٕلن ہنٛز پہچان
دم پھُٹٕ شکلن ہنٛز بستی
باسان کُنہٕ چھنہٕ خوش اِنسان

بسنٕس لسنٕس کو ترسان

بستی گاٹِھ ییتہٕ واران

جدید دورس منٛز ییٚم معاشرتی تبدیلی رونُما چھِ گوٚمژٕ۔ یا گمژٕ چھِ تِہُند سیٚدسیوٚد اثر کتھِ چھُ غزلہِ ہِنٛدس رِوایتی زاوی جارس حقیقژ نکھِ اَنتھ بتراٗژہُند کرٕتجھرتہٕ منٛچھر بخشان۔ اَمیک اِحساس چھُ سُنیتا جی ہِنٛد بن کیٚنژن غزلن ہِنٛدی شار پٔرتھ پانئے سپدان۔ کُنہِ چھِ وجوٗدی مسأیِل وِبژارکہِ اعتبارٕ غزلہِ نوبر بخشان تہٕ اتھ ہِندی زبانٕ ہنٛز وِبژار پزدھان گوِتایہِ نکھِ اَنان۔ اکھ گہن وِبژار چھُ یِوان ژھوٚٹِتھ دون مِصرن ہنٛزِ بندشہِ منٛز پیش کرنہٕ۔ مضموٗن تازٕ آسنٕس ستی ستی اگر گرٕ ژہنٛز نزاکت تہٕ لفظن ہُند ورتاو تہٕ مِلاوٹہٕ روٚس شودتہٕ وِبژارٕ موافِق آسہِ۔ شار چھُ کھسان ٹارِتہٕ باوتھ چھےٚ یِوان مولہٕ دِنہٕ۔ وُچھو سُنیتا جی ہنٛزِ اکہِ غزلہٕ ہِنٛدی ییٚم شار:

شُدرٕچ ژھوپہٕ گیہِ سنٛرٕچ آن
بوزن تِکِیا چھکھ نادان

داربن ہانکل کیاہ تھاوکھ
واوٕچ ژھوپہٕ گیہِ بوٚڈ طوٗفان

ژھوپہٕ گیہِ رودپہٕ سنٛز وقس پتھ
قلبٕچ ژھوپہٕ گیہِ زمن ہان
زیوِ روٚس نرگو دوٚبِ سُند کھر
للہِ ہنٛز ژھوپہٕ گیہِ زمن زان

سُنیتا جی ہِنٛد بن غزلن ہِنٛدۍ کیٛنٛہہ شار چھِ یقیٖنَن موٗللی فن پارٕ۔ نٔپہ نٔپہ کرٕ وٕنۍ یِم شار چھِ سیٹھاہ خوبصورت تہٕ پُر اثر۔ لفظٕ وبو ہار چھُ موضوع مُطابق کرنہٕ آمُت۔ مانے تیٚچ وُستھ تہٕ گہرٲی تہٕ چھِ تہٕ رِوایتی تصور چھُ وقتچہٕ نزاکژ مُطابق مُنفرد اسلوٗب ہیٚتھ فِہامُشکاوان۔ شار پٔرِتھ چھےٚ دُبارٕ پَرنٕچ کَل گَنان۔ مَن چھُ گوٚھان ہرشِس تہٕ زُون چھُ زٕژٕ ترٛاوان۔ سُنیتا جی چھےٚ اکثر ژھوچہٕ بحرِ مَنٛز غزل لیکھان۔ سو چھےٚ شوٗد کٲشُر لفظ ورتاوس اَنٛتھ گٔنہٕ نہایت سادگی سان تہٕ گٔنہٕ سنجیدہ طور پٔنہٕ نیٖن انوبھون یا ذہنس مَنٛز وہٕ تلیٚموٗن اِمیجن آکار بخشان۔ وُچھوِ یِم شار، کتھٕ چھِ سانہٕ ذٕہینٛگ گٔٹہٕ زوٚل گاشہٕ راوان:۔

ٹارِ کھوٚت ماتَس وُچھو مێونے تھزَر
یا چھُ نظرن تل تِمٕس اَسمان وُچھ

کُملاوِتھ موٗہکو پاٗٹھی جِگر
مس پیٖالہٕ بٔرِتھ چھُم چاوُن اَز

سہَل کتھ چھےٚ پھٕر تھُر گرُن اُنہٕ پٔڈٕ ہے
مگر کوٗت مُشکِل چھُ اَنہار مُشرُن

تقدیرس تھف گٔری تھےٚ بیوٗٹھ
اَتھٕ چمن رٕکھٕ نِے کھاوُن ہان

سُہ ہرگاہ میانہِ گرِ کُے پے پژ ژھی زانِہہ
ژۄنۍ زِ بس رات گیہِ شہرے سوتۍ اُوتھ

پنہِ کنِکھ خوددار دِل گُنہِ قمتس
پننہِ وِزِ تَس آبہِ رۄسُتے کژۄر گو

آدم زاٗ ژہنزِ حیوانٲنۍ حرکتو اۄن سانہِ زندگی منز مندی نبن اَنہِ گوٚٹ۔ گرِ بارتۍ اُوتھ پیو ژلُن تہٕ ژلان لگی چھمبن تہٕ چھارَن۔ نوٗی سامراج وٲدۍ سازشی نظامُک زہر پیو اَسہِ بے گوناہ لۄکن ژالُن تہٕ ہٹہِ والُن۔ اِنسانیت گیہِ رُسواتہٕ سورگہِ دارَن لگی باہ منٛز کلُف۔ ٹاسہِ رایے ژہ ژدپارۍ۔ وِستھاپنٛچ دگ للہٕ وان وٲ ژانتت ناگہِ کہِ اَکہِ رٛیشی گرِ چ کۆرتہٕ ہندوارِ کہِ اَکہِ بارسۆخ بٹہٕ گرِ چ بژانڈ گنٛز شالہٕ مارٲر گارڈن اُتر پردیش۔ تقریباً ژدن لچھن لۄکن ہنٛز دگ چھےٚ سُنیتا جی ہنٛد۔بن کیٛنژن غزلن ہنٛد۔بن شارن منٛز اۄش ہران دژہنٛٹھ گژھان۔ غزلہِ ہنٛدِس سانچس منٛز وبستھا پنٛچہِ دِگہِ ہُنٛد اِظہار اوس پژیوگ کہِ اعتبارٕ اکھ نۆو اِضافہٕ۔ اکھ نۆو تجربہٕ یوسہٕ اَز کاشُرِ شاعری ہنٛز اکھ جاندار تہٕ باماٗنے ژرنٛڈ ژُنتھ وُسجار پژاوان چھےٚ۔ سُنیتا جی ہنٛد۔بن کیٛنژن غزلن ہنٛد۔بن شارن منٛز چھےٚ وستھاپنٛچ دگ زن تہٕ ژہان باسان۔

یَتھ میٛژِ تل کِتیاہ لال شوٚنگِتھ
کانٛہہ جُتنہِ گرِوِ ژژ ناوِوِ کانٛہہ
گرِچ وتھ اُس نہناوِتھ
پنیہ لیس پَرژھاے کتیاہ کرِہو

راتہٕ کس رازس وُچھم چندہ خالی از
وٚتھ گومُت جگرس اُچھن منٛز اُرژر

دۆر تامتھ نظرِ گوٚو ہے کانہہ پکان
زانٛی کارا میانہِ وطنک ہم سفر

وانٛج وانٛرِس منٛز چھےٚ نزاکت
گرٚنے منٛز وانٛران مےٚ وۆن مَس

ونٛچ کتھ کرنٛس چھےٚ مناہی
قلمَس کیاہ کھوٚو ہان مےٚ وۆنمَس

بلہٕ نکو چھِنہِ اِمکان مےٚ وۆن مَس
گلنکو ہتھ سامان مےٚ وۆنمَس

سُنپتاجی چھےٚ کانٛشر غزل شانٛیری منٛز پرارتھناپرکھ غزلہِ مُسلسل لیکھِتھ اکھ رٕژ روایت سگہٕ وان۔ یہِ چھُ دراصل تُنند اِخلاقی تھزَرتہٕ بجر۔ تمہِ تہذیبک سۆن اثر یُس تمُس مالنی گرِ چھُ باگہِ آمُت۔ یہِ سانٛی میۆ چھےٚ سبٹھاہ زرخیز۔ کمن گولابن چھن پھولنگ شرف بخشمُت تہٕ امی میۆ ہنٛزِ خوشبویہِ ستی مُعطر سپدِتھ چھےٚ شاعرِہ پننہِ یۆوِتہٕ پرٛ ژھِ ہنٛز یژھ بادتھ کران:۔

مےٚ سبز رٕچ وٚتھ رٕٹم پتہٕ وٚتھ
سلامت سُے سفر تھوٚو زیم

تھزر سوچس دِزیم تیوٗ تاہ
نداٛمتکےٚ اثر تھوٗی زیم

مےٚ چھےٚ یتھ سینس ہے اندر
جذب کوٗرمُت یہِ بدتے رُت

سِنہر شدرُک عطا گرٕی زیم
شراٛفتکےٚ بجر تھوٗی زیم

دوہس ویتارنک پہراتہِ راتس ژیتھ دِنک طاقت
تہٕ شامس کل صُبح پھوچنٛجٕ عبادتکےٚ سحر تھوٗی زیم

أزچہِ کاٗشرِ شاعری منٛز چھُ سُنیتاجی پٔنُن خاص مُقام حاصِل۔ تہنٛدِ خاطرٕ چھےٚ شاعری پانٔی پانس منٛز عبادت۔ سو چھےٚ گرٕہست تہٕ پالان تہٕ شارتہٕ ونان۔ واریاہ ژُھری چھِ بُتھِ یوان مگر تس چھُ دٔین حوصلہٕ دٔشمُت سو چھےٚ پننہِ وٕہ ہارٕ کہِ منٛچھرٕ ستۍ پٔنُن اونٛد پوٚک میٹھر اُوِتھ کتھن مانہِ ژاران تہٕ وتن ژُھری نہہِ نادان۔

کاٗشر غزل وتھکہِ مزاجہ مُطاٗبق نۄٚبن موضوعاتن ستۍ وابستہٕ کرنس چھُ تسنٛد دِیُت اہم۔ زبانٔی ہُنٛد ورتاو چھُ طیٚس پیٹھ۔ کم کھوتہٕ کم لفظ ورتاوِس أتھ چھےٚ سو أکِس سکیچ بناوَن واٗلِس چترکارٕ سنٛز بوٗمِکا ادا کران۔ واریاہ کینٛہہ چھُ پَرن واٗلِس بٔنٛدِس بالغ سوچس پیٹھ مُنحصر روزان۔ مےٚ چھےٚ وومید کہِ یہِ شارٕ سومبرن کھسہِ پرن والیٚن ٹارتہٕ سُنیتاجی پزاوِ محنتُک پھل تہٕ سُہ گوآتم سنتوشی۔

"میں تو جانوں کہ میرے بعد بھی میری یاد کرے کوئی" یہ احساس چھُ تس کرمہٕ سادھنایہٕ ہُنٛد وژت دارٕ ناُوِتھ تہٕ سنتوش بیول وونٕاُوِتھ آنند پھل پراوٕنچ کل کڈان۔

مے چھُ دۆر ژُلن ژھین دِتھ رِشتن
کینٛہہ پڑاُوِتھ پتھ گن ژاوُن از

25 رفروری 2004 عیسوی

بھوشن لال کول
ڈی لِٹ

☆

بڑٕ ژھہ گنہِ ہردم باسُن لأزِم
دوریر چون تہِ آسُن لأزِم

لفظن مَنز از قأد بہٕ کرٕہتھ
انہارُک وۆن آسُن لأزِم

جذباتن ہُنٛد سہر رَچھو أسی
احساسُک نکھہٕ آسُن لأزِم

چھےٚ ژےٚ دِلٕچ آواز تہِ ژیٖنٛژ
چھےٚ ہمراز تہِ آسُن لأزِم

پڑھہ بڑٕ ژھراوٕنی کرٕتھ کتھا چھےٚ
ذیہنٛس ووٚنٛد ڈکھہِ آسُن لأزِم

☆

وبقار رۆچھ مےٚ امار گولُم
مےٚ کرنہٕ ژولُم تہٕ کیاہ نہٕ ژولُم

مےٚ بارٚسس اون وجوٗد چونے
مےٚ قودرتٕک تھوٗد پٔژن ہا پولُم

جواں دِلچ لۓ مےٚ نالہٕ ژٹے
شُرِل رٕچھم، چون بجُر سنٕبھولُم

مےٚ چانہٕ لرِ دِیشٕ گرٕک سہٕ مانے
مےٚ دار چانے برٕک سنٕبھولُم

اَزل ژٕۓ گیت شولہٕ وُن موٚنگم تَس
بَجر پٔژن دِتھ سہٕ عرشہٕ کھولُم

دِنچ اَدا چھےٚ مےٚ قودرتٕک دٕیت
قدٕر گرٕم سونہٕ روپہٕ مہٕ تولُم

☆

نہَ چھِ ہوہکہِ اَز تاًسیرِ بلان
نہَ چھےٗ کولہِ رادن پیٹھ تزٗیش ژَلان

بوچھِ پیٹھ بڈٗپیٹھ اِنسانس
ایماہکہِ اَنزلہِ چھنہِ سُہ پلان

رَخس وقتک گوو یوٗت اژ
نظرن ہتین چھنہِ نظرِ رَلان

اِنصاف کرن ووٗلے ڈچھےٗ
گوہن پئتین اَطلاس ولان

ییٹہِ ڈھیر سوالَن گاًمتی اَز
ڈُٹھ پھیشان ییٹہِ چھی لؤکھ کلان

وحشی گوو اِنسان گاٹُل کُنتھ
جَنگلن کُن آسن لؤکھ ژلان

☆

دِلس، دیدن تہٕ دامانس نبک پھالاو آسُن گۆژھ
رٕتُن گیٔت ڈُچھتہٕ اِنسانس ہَنا ٹھُہراو آسُن گۆژھ

ہے تھوٚہا عالمس پأغام کھٔنزٕ کھٔنزٕ ناوٕ چانے اَز
یوگن یُس کالہٕ اوٚ برس ڈالہِ ہے تیٚتھ واو آسُن گۆژھ

وژھر سرِیک تہٕ تاپچ تیٚہہ ڈُٹھن گُلزار شبنم گے
ہےٚ جامن زۆنہٕ پچھِ ہے رأژہنُد پأراو آسُن گۆژھ

نمی چشمن تھٔوِتھ قایٔم چمن آباد أندژیُم گود
أندر سوچس سمنٔدر گۆژھ چٔنس دریاو آسُن گۆژھ

ژٕ پژارکھ راز جگرُک ہیتھ تہٕ باسی میون آسُن نیتھ
خیالن چاو گۆژھ چانین تہٕ میانین چھاو آسُن گۆژھ

☆

بےٚ خبر پأٹھِن ہِنگ اَنہٕ مانہٕ وُچھ
شب چھُ سومبران روومُت سامانہٕ وُچھ

یا چھُ صُبحُک خاب تَس پیوٚمُت ژھجس
ژھینہٕ گژھِتھ یا تےٚ گوٚمُت دیوانہٕ وُچھ

ٹارِ کھوٚت ماتَس وِچھو میوٚنےٚ تھزر
یا چھُ نظرن تل تِمس اَسمانہٕ وُچھ

خوف چھُم خاموش نظرن ہُند سَتھاہ
چھُم چُکاوان از ہِتُم اِحسانہٕ وُچھ

تَس پُزر بزوٚنہہ کنہِ چھُ زہرُک پیالہٕ زَن
تَس چھُ وُنہِ لسنُک تہِ اَکھ ارمانہٕ وُچھ

کل سُہ میانی ہیتھ چھُ دزاُمت گرِ توے
وُٹھ چھِ تَس میےٚ کُن وُچھِتھ لرزانہٕ وُچھ

سو

سوے مے جگرس منز کھٹِتھ تھاوِنی گژھم
یا سو نرِ پیٹھ لرِ مے از ساوِنی گژھم
فاصلَن ہنز زِندگی کوت نیِہ خبر
یا مے پانس سِتی پکناوِنی گژھم
شامہِ اکہِ ییٹھس تہٕ نامن گژند گرم
چانہِ ییٹہِ بڑوٹھے عقل راوِنی گژھم
موت کر موٗنگ زِندگی کاُنچھِم پگاہ
اکھ دوٗہا موٗہلتھ مے ییِہ تھاوِنی گژھم
ماجہِ ہندی دودٕ گلی ژیتس پیمتی خبر
تژیشہِ گوٗل وٕنکین مے سوے چاوِنی گژھم
اَنہِ پتہِ کس اُوِجارس راُچھ گر
زِندگی پانَے مے پاُراوِنی گژھم
روخستک دوہ کیاز ِ گوو یوٗتاہ لوکٹ
یتھ گرس منز راتھ اکھ چھاوِنی گژھم

☆

باسن پنٕنہٕ کٔمے دیاونَس گٔیت گوڈِ اُسن
آو نٔۍ ہٲلو ہاونَس گٔیت گوڈِ اُسن

اَسنہٕ موٗجوٗب چھنہٕ ضوٗروٗری خوش دِلی
بے رُخی زھوٗپراونَس گٔیت گوڈِ اُسن

ییلہِ میشقَن ہُنٛد اثر زیٛہنَس پیٛی
دِل تِتھے اَزماونَس گٔیت گوڈِ اُسن

لوٗکہٕ اَرساتس اَنٛدر ژینکھ گٔنیر
اَکھ اُکِس وِدناونَس گٔیت گوڈِ اُسن

وُنہِ چھِ اُسی گٔنہِ کران کھُلہٕ ڈُلہٕ اُسن
لُکہٕ ہیٛڈن شژ ویراونس گٔیت گوڈِ اُسن

☆

بسٕنس لسٕنس کِنو ترسان
نبٕستی گاٮ۪ہو ییٚتہٕ وأران

بَرٕ دِتھ کیٛاہ کرِ سرٕ وَن تم
اڈٕوڈٕ گاٮ۪ہتی ییٚتہٕ دیوان

تارَکھ نب کھو گٹہٕ کارَن
بدرنگ گومُت چھے اَسمان

شہرن زَر پیو شورٕ ے شور
رأوٕ ے گُلَن ہنٛز پہچان

دَم پھُٹٕ شکلَن ہنٛز بسٕتی
باسان گُنہِ چھنہٕ خوش اِنسان

شاہکہِ زۄلہٕ چھےٚ نٔو بسٕتی
سِری یَس آسَن ییم مٔنٛدٕ چھان

☆

پننہٕ پھیر بدل گوٚڑھِ راتَس منٛز
گلہِ زٕنمُک اَکِسے ساتَس منٛز

ژیتہٕ ژین تہٕ وونِد رَچھ سپر سنیر
پرٕ گوٚڑھِ نہٕ گوٚڈھُن جَذباتَس منٛز

دِنہٕ واٲلی وۄنُم اَز ویٛژھ ناوِتھ
حق گوٚڑھِ نہٕ منگُن خاٲراتَس منٛز

ییلہِ تیٚرِچ کاٲم سوخَن کرنۓ
زہوٚ ننگلہِ زِ بَس تِتھۍ ساتَس منٛز

نَظرن کر نَظرٕ رَلن یۆزَد
چھنہٕ پیٚژ ہمجھَتھ وُنہِ ذاتَس منٛز

وِہہ ءکتی گوٚڑھَن وۄہی اِنسانَس
پژھ چھا تاپچ وٕہراتَس منٛز

☆

وارِ پنٕہ نُے دِل مےٚ اَزٕماوُن پیٚم
یاوُنس کوٚت پھِر ہیٚناوُن پیٚم
پأرزانِے ڈٔج تہٕ چیشٕمن آب ہوٚکھ
پان پنٕہ نُے اَز مےٚ اَزماوُن پیٚم
دگ مےٚ چأنی ٹأٹھ چھم اِکوٹہٕ زَرو
سوکھ ژٕنےٚ گٔیت پنٕہ نِے ژھِک تھاوُن پیٚم
ترٕٹہٕ تہٕ ژاجم منٛدٕنبِن گٹہٕ کار وُچھ
گرٹہٕ تہٕ وزٕاِیس کوٚت ویتراوُن پیٚم
باگہِ چھامیٚے پٕرتھ یوٚگس مَنٛز زِنٛدٕ دٕزٕن
وونی مےٚ تنٛدٕرُک تنوٗر چھاوُن پیٚم
نیلہِ وٹہٕ بےٚ چھوکھ کَڈٕتھ ون بوٚچھِ ژٕلیا
کِنہٕ تھزٕ ر للہِ ہُنٛد مےٚ پلہِ پاوُن پیٚم
آمہِ پنٕہ میٚیے ناوِ لوٚم یِٔوکال گوو
وونی مےٚ سٔدرُک روٗخ تہٕ بدلاوُن پیٚم

☆

گوھِ گرٛیشَمس رٕژِ کھُنڈی شرٛاوُن اَز
گُمہٕ شیہٕلَن رُمہٕ دۄشلاوُن اَز

آکاشہٕ وٕسنٕہ گوٗھ آبہٕ جۆیا
بُترٛاٰژ گۆژھُم نۄو یاوُن اَز

ہَوٕہس دٕوٕہک تاٰثیر گوٗھِن
شَمشیرِ زَخٕم بگراوُن اَز

مےٚ چھُ دُور ژٕلُن ژھیٚن دِتھ رِشتَن
کیٚنٛہہ پرٛاٰوِتھ پتھ گژھُن ترٛاوُن اَز

زیٚوٕ ژَٹُھم کیٚنٛہہ چھُنہٕ واے تمٛیُک
اَچھرو عالم اَلراوُن اَز

گُملاٰوِتھ مۆہٕکی پاٰٹھی جگر
مس پیالہٕ بُرٕتھ چھُم چاوُن اَز

راُژن گۆژھ اَز سوٗتھٕری گاش
لاَلن مۆژنگ سوٗرے آکاش

ناَلس دوٗپنَم جَر تارَکھ
پۆژرِ کرَے چوٗنُے فرفاش

ژیڈ کر لالو صُبحَس تام
بسَئس لایق گوٗجِ آکاش

اۆنگجن پٹھ تارَکھ گُژراو
اُنکبے پھُرس مَژ پھۆل گاش

پگہے زَگہِ ہُنٛد رازِ ۔بنکھ
دۆپمس دوہ کھَنٛڈ کر برداش

تاجَس جُری زیم رَژِ رَژِ لال
رازِ گدِ تھوٗی زیم مۆت آکاش

☆

واوِ ٹاربن پیٹھ چھُ ژلہِ ۆن دوہ أزیٔک

وقتہِ بژونٹھے آسہِ پھولہِ ۆن دوہ أزیٔک

راتھ راوَر سریہِ کھسنس زاگہِ بیٛہہ

نتہِ چھُ دَگ ہش وأنسہِ للہِ ۆن دوہ أزیٔک

موکھتہِ چشمن ہُنْد ژِ ہلمس کُنْتھ سوٗمر

دۆر شدرس ہتی زَلہِ ۆن دوہ أزیٔک

ژۆرِ ژَلہِ روخصت ہینے لوتہِ پأٹھی اَز

سورگہِ عرشس پیٹھ چھُ پلہِ ۆن دوہ أزیٔک

دوہ أزیٔک ژیٖکن چھُ مولہِ ۆن راز ہیٚوٚ

بأزیگر ہیٚوٚ آسہِ ژھلہِ ۆن دوہ أزیٔک

یاد

وُچھ تہٕ جِگر بڑ رووُم کوتاہ
واُرِو گرٕ اَپنووُم کوتاہ
ماٗنژِو گلیو سومبراویم نیاٗمو
بنگرِ زرٕ ورتووُم کوتاہ
ماٗلنٛو برٛاندس پیٹھ لوکچارَس
اِچھِ داربن دنہٕ نووُم کوتاہ
زۆنہٕ موٗنگم مہاراز وَلیس ہیٚوٚ
لیٚہ اٗنی اٗنی وولسووُم کوتاہ
زبنہٕ وِزِ تژاٗوکھ اٗشہ دٕرایا
سُے آنگن اَسنووُم کوتاہ
تَن مَن پُشرِتھ یتھ گرٕ بارَس
لوہ لنگرٕ ے پکہٕ نووُم کوتاہ
نالہٕ متہٕ رٗڈتھے وڈن بیہٕ راجن
ڈکھ جگرس پَل تھووُم کوتاہ

☆

آش جوانَن ہنٛز بیٚتھ پڑاربہ
ڈیر سوالَن گٔری گٔری ہاربہ

ڈُٹھ تژ پراُوِنۍ تَس چھَنہٕ خبرے
زِنٛدِ ہُنٛد سودا کور یِیتہِ زاربہ

کۅر لاچار آمارن یُٛتاہ
بہٕ ژھُن کڈُی کڈُی گرٕ ژاو داربہ

زالی دِتِن پیٚہ لال اَتھس مَنٛز
سیکہِ موچھِ تُلی تُلی تَس کیٛاہ ساربہ

دوہدِش پژران نادَس تِھنٛدِس
سرٕ ما کۅرٕ نے تمٕ گٔس ژھاربہ

☆

ییٚلہِ آسہِ بُسن وأرأنس مَنٛز
تیٚلہِ باسہِ پھُلَے شُمشانَس مَنٛز

کتھ پہٕ وجوٗدَس رأچھ کرِنۍ
وُڈِ سوٗرِ موٗٹھاہ اَسمانَس مَنٛز

مٔرِچ گٔے تارٕ مے وُچھ ساقی
اَنہار تُشند پیمانَس مَنٛز

رَحم تَس اُس نظر بے شک
میٚے آے نہٕ وٚپنگ بانَس مَنٛز

ژِھپہِ وأنس ڈُجم سورنَے پرنَے
اَکھ شِنہا ڈیٗٹھم پانَس مَنٛز

☆

یقیٖنَن سَتھ چھےٚ رٕژھرٕنۍ اعتبارٕچ
غنیٖمَتھ میلہِ کاثہہ گٔر شہجارٕچ

دُعا مۆنگ تَتھ گرس گُثیت پۆت نظر دِتھ
مےٚ یێتہٕ منسأو کتھ ووٚنۍ تخِیارٕچ

گُلَن ہٕنٛدِ اَکہِ تصوٗرٕ وُچھ پھۆژس بو
مےٚ کۍاہ أٔسم کمی پتہٕ زنہٕ بہارٕچ

ژٕ کھور ٹھُہراو تَس وَن اَکھ حقیٖقتھ
زِ روزیس کل ہَنا میانے شہارٕچ

مےٚ أزۍ کۍُ دوہ سۆرُم پگہچ رٕچھتھ کل
مےٚ راتچ راتھ أٔسم اِنتظارٕچ

☆

آلوس ڈِیٖت آلوا لوتہٕ پأٹھی ژن
لولہٕ ہیٚتھ گےٚ ناد نادٕن تھوو گن

کژانہٕ میٲنے لانہٕ لیکھِتھ مُیل وُچھم
اَتھ پٔرتھ چونُے مےٚ ڈٔنجہٕ ژنہٕ بنیوٚٹھ مَن

باوُنَس کرٕ اُس لفظن ہنٛز کمی
تھٲوی دِلَس کھٲنز کھٲنز مےٚ چأنی تم سوخن

کرٕ رٔژم شوقن وُتِش یامَتھ لٲجم
خوف رۆژُم یہ نہٕ مےٚ کانٛچھِتھ سوکھ گوبَن

عالمکی سوکھ چھاوی چھُمبی گیہٕ وأنس اَکھ
کرٕژُتھ وَقتا ووت گےٚ لرزِش وُٹھن

مژرِ گےٚ احساس دِتھ ییلہٕ گوو گنیر
یارِ چأنی ناد گےٚ میٲنین کنَن

☆

ووٚنڈس اَنٛدر سُہ تھاوُن گوٚژھہ
تھومبیوٚ دٕریاو چاوُن گوٚژھہ

کوچھے مَنٛزٕ تس تھَوُن گوٚژھہ سر
تہٕ اَنٛدرُیم حال باوُن گوٚژھہ

اَتھس تَس تھَف کٔرِتھ نیٚرُن
ڈٕلِتھ یِنٛمہٕ کوچہٕ راوُن گوٚژھہ

مےٚ گوٚڑِ ہیمتکی قدم آسنٕ
یہٕ اوٚنڈ پھوٚک شولہٕ ناوُن گوٚژھہ

سُہ کمہٕ اَنہارٕ کیٛاہ باوَے
سُہ یائے پان ہاوُن گوٚژھہ

روٗپلہٕ تنہٕ سونٛہری پٲراو
سُہ ژیٚتھ میٲنٛی گاشہٕ راوُن گوٚژھہ

وبَتھ

مےٚ سبز رِچ وَتھ ژٕھم پتہٕ وتھ سلامَتھ سےُ سفر تھوٕ زیم
تھزَر سوٗنچس دِزیم تیوٚتاہ نداَمتکے اَثر تھوٕ زیم

مےٚ چھے یتھ سینہٕ ہے اَنٛدر جذب کوٚرمُت یہٕ بَد تےَ رُت
سنبر شدرُک عطاگرٕ زیم شراَفتکے بَجر تھوٕ زیم

دوہس وبتارنک پہٕرا تہٕ راتَس ژیتھ دِنک طاقَتھ
تہٕ شامس کل صُبہ پھولنٕچ عبادتکےُ سحر تھوٕ زیم

رَٹتھ بے خوف نالےٚ آلہِ وَے اَز پڑان قدمن ژیٚے
وُچھےَ تھلہِ تھلہِ کلیم پنٕہ زبہٕ فراغتہٕ گےُ پہٕرِ تھوٕ زیم

ژےٚ چھےَ پےَ میانہِ کیٚنٛہہ ونہٕ نےَ ژرٕ چھ ژیم زَے مےٚ سُمہٕ ڈلنےَ
دِزیم شہجار نارَس مَنٛز رفاقتکےُ شہر تھوٕ زیم

☆

ستمگار ژھٕے تھٕے مےٚ چھُم یار مٔشرُن
غمن جاے دِتھ چھُم مےٚ غم خار مٔشرُن

نہٕ چھُم وتھ ژُھنٕے نےٚ مےٚ کتھِ ہٕنز تھٲونی کل
سُہ مٔشراونس گٔیت چھُ سَنسار مٔشرُن

رَلَن نظرٕ ہرگاہ وُٹھن وَٹھ چھُ سَپدان
تہٕ چیٚشمو وُنن از چھُ یَقرار مٔشرُن

دُعا گٕے منگنٕ تَتھ پٔتن کیٛاہ پرُد کیٛاہ
دِلس پیٛٹھ تھٲوِتھ اَتھٕ چھُ بے عار مٔشرُن

سہَل کتھ چھےٚ پھِرٕ تھُر کرُن أنہٕ پٔٹھ سے
مگر کۆت مشکِل سُہ أنہار مٔشرُن

جُدأیی ہٕندے نارٕ دَزٕنس نہٕ کھوژُن
أہر ژالٕنس گٔیت چھُ شہجار مٔشرُن

☆

چیٚشمن مَنٛز سٕدرُک چھُ سنبر تَس
شوٗرِ بُرٕژ خاموش نظر تَس

دوہ دِش خابن منٛز کوٚر روخصت
ژھبنہِ گوٗھنگ ژاٗلن چھُ پٔز رتَس

کانٛچھس، پژاوبس بژونٛہہ کنہِ تھاوبس
اَکھ تنہاٗیی پاتھِ اَگر تَس

جاے دِژن تَس چھپنٛس پیٚژاہ
آنگنہِ روٚستے باشیا گرِ تَس

شوخ اَدا مسٔتی تہٕ شُرِل یژھ
روزُن گوٚژھ تا عُمر اَثر تَس

☆

مےٚ لگہٕ آژارٕ کے یا گوٚژھ ژٕلُن بزٕم
تہٕ نتہٕ ورتاوٕنس گٔیت بیٚاکھ عالم

مےٚ گوٚژھ ویٚژھناوٕنس رِکو صاف وأنی
جوأنی ہٕنز قدر نَے مرٕ نُگے غَم

وُزِنی گوٚژھ لولہٕ ناگس پیٚٹھ آسُنی
گوٚژھنہٕ گژھ دادِ بیٚیہٕ ہٕنزِ چیشمہٕ مےٚ تہٕ نَم

اَتھن ہٕنز رِکھہٕ پُرِتھ سارٕیاو کس کیٚاہ
رِکھن ہُنٛد مطلبی بدلاو اَمَدم

مےٚ کتھ چھم زوٗنہٕ پچھِ چی راتھ کانچھِنی
ڈیکبس چأنس پیٹھے ڈیوٹھم مےٚ ژٕندرَم

زُوٗن یا وأنس گُزراوِنی چھےٚ بڈٕ کتَھ
شہن ہٕنز گژھند کَران تیٚتے سورِ آدم

☆

ژٕھر زِندگی ہُند چھُ ہرِ والہٕ نس گٔیت
بۄچھر گوٚژھ نہٕ ہأوی گوھُن گالہٕ نس گٔیت

چھِ لاچارگی آوٕرِتھ تھأوی مِتی اَسی
نفٕس أس وُہرِتھ چھُ دٕبۆ پالہٕ نَس گٔیت

چھےٚ ہَن ہنہٕ پیٹھے کھارنہٕچ مان پیواہ
کرٕ ژٕےٚ موژرِ پۆتُس سُہ تہٕ یہٕ بٔلی زالنَس گٔیت

گوٚنہن ژٕ میانین ثوَابن دِ پھیُرٕ ہیوٚ
قلم ٹُل ژٕ یا اَز کرَم ڈالہٕ نَس گٔیت

برَس پھِرٕ تھاوَکھ سُہ ترٕ ہراوِ أندری
ڈُٹس چیر لگہِ روزِ ٔگس نالہٕ نَس گٔیت

نہَ پشنٕے، نہ ماتَم، نہ کرٕیشُن، نہَ روشُن
جگر یا تہٕ گوٚژھ تیُوت بۆڈ ژالنَس گٔیت

☆

وسہٕ وُن دوہ وُنہِ ڈَلنےٚ شام
کتھ کتھ کرٕ ہوٲتی روز تام

بوزَکھ باوَکھ اۆش کےٚ تژاوَکھ
وونٕدٕ لوژراوَکھ پیہِ آرام

واوَن ژھٹھ کَڈ لنجہِ الراوٕن
وُسر پیوو پوٚنتہٕ دٕرِتھ گوو خام

اَز تہِ گولابس مُشکہٕ دار
اَز تہِ چھُ کنڈی تھرِ پیٹھ گُلفام

احساسَس منز بیہِ اسہِ ژیون
روخصت یُس کۆر مُت کرتام

تَس شِہلس ہمرازس وُچھ
وونٕدِ للوان چھس خاص تہٕ عام

☆

زٕتھ زُوُن تےَ زُونہٕ مۆجُوب أسی مرَو
زِندگی ہُند یُتھ نہٕ أسی سودا کرَو

چھُم حیأتی ٹأٹھ چھُم لسُنگ اَمار
ژِہی تہٕ بزٕنزی سوٚنبرِتھ وٲل دامأنس برَو

مقسدٕے پننہٕ راوِ سانے محنتٕگ
بییہٕ ہشدِس تقدیٖرٕ ہسے کوتاہ فرَو

رَتھ چوان سرِ عام، پردَن تَل شراب
یِہ نہٕ دُہلی گاشَے ژُوٗتسے پیٹھ مرَو

اَکھ أکِس رنٛزناوَنس مَنٛز آوِرِتھ
اَکھ أکِس خوشحال وُچھِتھے ما ہرَو

☆

ژھوپہٕ دوپہٕ گٲری تھےٚ ژٲری پٔیٹھی بالَو
خاموشی دِژ وارہ آلَو

گٹہٕ پچھِ رأژَن سفرس دژاءتی
مُژلس وأتِتھ زۆلا زالَو

وتہٕ ہاوُک اوس کمہِ تام وطنُک
راوَو تیٚنےٚ وۄنی راہ گٔس کھالَو

گلہِ گلہِ کلہِ زبو پھیُرٕ لگہِ پۆژرس
چۆن گوڈِ اِکوٹہٕ پیٚالَو پیٚالَو

یَتھ ارمانس کھَش گوڈِ پگہے
کیٚاہ زأنِتھ سُے ووٚندِ أسی پالَو

☆

حق چھُ کانٛچھان اُتھۍ روٗس گوٚو دربدر
وق چھُ نا اِنصاف نوٚناوان خبر

رلتہٕ یکس رازس ژھم چنٛدۍ خالی از
وٚتھ گوٚمت چکرس اُچھن منٛز اُرژر

گاٹلا اَکھ اوس تَس صٔبحے وَنان
واٗنسہٕ چھُس آمُت مگر بخشُم بجر

دور تامتھ نظرِ گوٚچھے کانٛہہ پکان
زاٗنکارا میانہٕ وطنُک ہم سَفر

گیر پنہٕ نۓ حالہٕ گوٚو اَژھ تو اَندر
مانہٕ ژبتہٕ بوٗزن تگی کُملکھ اگر

اَستو تھۍ آواز دِژُم زبہ دِژن
واٗنسہٕ ہُنٛد کس شرشہ دِچھِن اَکھ پہر

☆

ژیتھ رٕچھِتھ ووٚنٕدٕ آوٕ راٲوِتھ تھَو دۄپُن
جان گوو کیٛنٛہہ یاد پٲوِتھ تھَو دۄپُن

کُنہٕ تٕلِچ گٔنز یَس ژٕے پڑٲٹھ صَلِچنے
گرٕ پٔژُن یا تَس تہٕ ہاٲوِتھ تھَو دۄپُن

وقتہٕ کِس واوَس چھُ ڈاٲلُن کیٛنٛہہ نہٕ کیٛنٛہہ
پشہ ژٕ بڑوٚنٹھے پارِ ترٛاٲوِتھ تھَو دۄپُن

نفرتٕ دودٕے پۆز اَژُ کرناوِ تس
دان دزٕوُن بانہٕ ناٲوِتھ تھَو دۄپُن

سانہٕ گرِکِس آنٛگس مَنٛز زوٗن وٕژھ
گوش سأری گاشہٕ راٲوِتھ تھَو دۄپُن

☆

راتہٕ کینہہ وادٕن قدٕر کرٕہو رٕژھا
چیشمہٕ اَکھ اَکھ ہنٛز تہٕ أسی پرٕہو رٕژھا

دِل چھُ ذہنس دوٗر ژٕلنہٕ کتھ کران
وُچھ اَمارٕچ کم پہَن کرٕہو رٕژھا

شوقہٕ نِہ ہنٛز کتھ چھےٚ تمبہٕ لاوان دِلس
مُشکلَن گٔیت پکھہٕ کینہہ درٕہو رٕژھا

جُرٕتھے چھنہٕ پان بوٗڈ زانو پَنٕن
لرٕز مرنک ترٛاوٕہو سورٕہو رٕژھا

اَمہِ دِن طوٗفان ینہٕ چی ژٕبنہٕ وَن
روٗح چھُ بدلُن پانہٕ تیےٚ ترٕہو رٕژھا

حسدٕ نارے دٕدِ تہٕ پرٛاوُن روزِ پتھ
رشکہٕ لولہٕ کہِ پھرِی پَنٛنی برٕ ہو رٕژھا

☆

اَچھر و ظُلمت یُتھ طوٗفان
پتھ ینہٕ روزَکھ گالکھ پان

تازٕ گواٗہی وُہرن ہنٛز
قلمن دُیت زبہٕ روس تہٕ بَیان

ژھوکنَس ڈوکنَس تاٗر لگیا
نار زمانک روزِ دہان

گُمراہ گاٲمتی وتہٕ پکہٕ وِنی
نیشہٕ بدی گاٲلو وتہٕ ڈالان

تقدیرس تھف کٔرِ تھے بُوٗتھ
اَتھ چمن رٔکھ نے خاٲجن ہان

☆

بالہٕ ڈٕلتھ وۆتھ گووکۆت تام
رأژن دِتھ گوو سونٕہری جام
دوہ یکس رازَس روخصت کر
وۆشلان وۆشلان ہِی وَنہٕ شام
پۆت دارے تمہٕ گُرنم کرٕکھ
آنگن بر تھو اڑووتھ تام
ہرموکھ وٕژھ نا وِگنہٕ چھوکھاہ
بٕری بٕری ضری ین مَس کیاہتھام
آکاشس زَنہٕ سٕدرُک رنگ
چیٖشمو لوب یوٚتاہ آرام
لرِ پتہٕ لرِ تھرِ پوشہٕ پھلے
تھک دِنہٕ پٹھس وتہٕ پٹھ یام
رأوِس چیٖشمہٕ پھِریم ہرسو
وۆنہِ شہرس تےٚ گوٚھ ہے گام

☆

زنہٕ خوداںیٖ تٕسر اَویزان دۄر گو
فاُصلَو یِتی سُہ یا گوو نۄر گو

یِنہٕ وقتٕک باس لۄگ بۄڈٕوپھٕے تٕمِس
نیک ناُمی مُلی ہیٚنٕس مجبور گو

یِہ نہٕ کٕنٕکھ خودار دِل گٔنہٕ قیمتَس
پننہٕ نہٕ وِزِ تَس آبہٕ روسٕتے کٔرۄر گو

تس مزاجس کیاہ چھُ بدلاوُک سبَب
چنٕدہٕ چھٕے نیٚر ڈیٖچھٕے سُہ پانٕے دۄر گو

زۄل کٔرِ یٚنٕدِ تازٕ اَرمانٕک گٔرِتھ
وٕتہٕ گوو ھِتھ زنہٕ تارٕ بنہٕ ہُنٕد سۄر گو

☆

دُہلِہ خابَن سُہ بزمہٕ روۄدے
شبگ آرام تَس روۄدے
فراغت یَس ہنا ژُر گےَ
ہُنر لَسنگ تِمُس روۄدے
تراشنۍ لال تَس کرَمس
تہٕ کر تمۍ پان پأروۄدے
دِلس مَنز چھاونک شرِیتھ
زِ سارے وأنسہِ سومبروۄدے
مُتلِہ اُس باگہِ آہو تَس
مَور تمۍ پانہٕ پُزروۄدے
گرِد وچِھ ژیتس پیٹھا
کرُن کزٲوُن زِ تمۍ تزوۄدے
سوخن میٲنین گُرِتھ گزنو پھیز
لوٚبۍ کیٲہ تمۍ تہٕ کیٲہ پزوۄدے

☆

سَنبر گنبر چھا سأ باوٕنچ کتھ
کولی وَنو کول تہٕ وبتھِ وَنو ویتھ

ژٕ کیاّزِ لوکٹکھ بجر پُٔژن دِتھ
مےٚ راوِ خأراتھ رٔٹتھ یہٕ پڑزنتھ

کراہژَن ہُنز قدر کرٕنۍ ہیٚچھ
گُرِتھ یہٕ پڑاوکھ سو گئےٚ حقیقتھ

ژٕ دار یُس دیارٕنے تھَوان بر
مےٚ راوِ تتہٕ وأنسہٕ ہُنز عبادتھ

چھِ رِشتہٕ اُولی تہٕ کرٕٹھی رٕژھرٕنۍ
تگی تہٕ بوٗزٕنۍ اَمِچ نزاکتھ

☆

زانیم پان زِ اتھ چھم خاٗلی
کس کرِ آلو کُس پیٚہ ساٗلی

کہہ وچہِ خاٗرِو بجرُک رنگ
ہنگہِ منگہِ ژھُنہِ ہَس بجرا ناٗلی

مۆنگنےَ تَس یُس وُمبرن اوس
جوٗلیا ہیتھ برِ تلُک سوٗلی

چاٗنس رَحمس کرمَس پیٹھ
کاٗیتاہ خاب اٗندری تٔمی پاٗلی

چانے اٗہی نیریا تر
گوٚ دِتی ژھری ہیٚ آبس زاٗلی

پانس آیام وَلنے تم
یم زنہِ دودِ تےَ دانےَ پاٗلی

☆

بلہٕ نکو چھنہٕ اِمکان مےٚ وۄنمَس
گلہٕ نکو ہتھ سامان مےٚ وۄنمَس

وٕتیچ کتھ کرنس چھےٚ مناٗہی
قلمس کیاہ کھُرٕ ہان مےٚ وۄنمَس

واٗنگج واٗرِس مَنٛز چھےٚ نَزاکتھ
گرِنے مَنٛز واٗران مےٚ وۄنمَس

ناژن نُگھرن گُٔیت چھا شماہ
دَزِنس گُٔیت پروان مےٚ وۄنمَس

داٗدی لوتن زیوٕ پنہٕ نے باٗوِتھ
زیوٕ چھا کاتھہٕ مُشران مےٚ وۄنمَس

کیٚتس کالَس نحقہٕ لگُن ہشدی
پوشن اَسہٕ اِحسان مےٚ وۄنمَس

☆

تمۍ ڈاج نظر اوٚ زِ سہ رچھِ نا پنُن بجر
کھوٚت بڑانڈِ سہ کمہِ آیہِ خبر کیاہ زِ دِتُن بر

ییٚتہِ کوچہِ پھِرِس ساسہٕ بۄدی بہانہٕ چھِ آیتۍ
ییٚتہِ پلہِ نہٕ نظر آنگنَس چھےٚ دوسہٕ تہِ بأزی گرَ

لاچارِگی زُوٗن تہٕ مرُن عام حقیقتھ
نفرأ برُن دِوہ راتھ جکھُن پوٗرِ بأر کھرَ

پانَس چھُ تمُس روے گُل تےٚ غونچہٕ دہن صاف
پانَس نِشے بیگانہٕ مگر زانہِ تَس شمر

مُتۍ آب چھوٚمُت ساروے گأمتۍ چھِ بے خبرَ
ییٚتہِ تم چھِ سَرس نیوٚنہٕ پننۍ نےٚ تمن نظر

بجرُک چھُ مانہِ خأنی اَتھو ژھارنَس دوٗن
حأوی گژھو دیوانگی پانس گژھے نظر

☆

تنہأیی ہُنٛد بیٛیہٕ اَکھ شام
پٔژون سحر نۆو نۆو پأغام
اَسہِ بِکتھٕ چأنِس حُکمَس پٮ۪ٹھ
لسہٕ بِکتھٕ پننہٕ نِس یژھنَس تام
کوچہٕ گرِدأس ہیٛرِ بون لأر
بَجرُک زون دِتھ گووُکس تام
ینہٕ پٮ۪ٹھٕ ژھبنہٕ گُے سأری أسی
بَسہٕ نَس لایق رُوٗدا گام
اَچھِ دارِتھ گیُند گٹہٕ پَچھٕ بڑوٗہہ
وأری پٕنٛز پیٛیہِ وأتِتھ تام
خاب حقیقتھ کیٛاہ زَنہٕ گُے
عقلہِ بَقل گُے سونچس یام
سنہٕ لِدِ چشمو بووُن حال
کوچہِ گلِس پٮ۪ٹھ سمکھُم یام
دوسہِ پٮ۪ٹھ لیکھِتھ تھُونم شیٚچھ
وُنہِ چھُ گگٔھان وقتس پٮ۪ٹھ شام

ژھوپہٕ

شُد رٕچ ژھوپہٕ گۓ سنہِ رٕچ آن
بۆزُن تِگیا چھُکھ نادان

دارٔین ہانٛکل کیاہ تھاوکھ
واوِچ ژھوپہٕ گۓ بۆڈ طوٗفان

ژھوپہٕ گۓ روپہٕ ہشُر وقتس پیٹھ
قلبٕچ ژھوپہٕ گۓ زَنمن ہان

زیٛوِ روس زٕ گوو دوٗبِ سُند کھرَ
للہِ ہشُر ژھوپہٕ گۓ زَنمن زان

☆

شوقن کڈُئے کَل تےَ وڑا یکھ
کمَہِ کمَہِ آنگنہِ پھیٖرتھ آیکھ

رَختس ءِتی روخ بدلاُوِتھ
نوو کیٔاہ لوگُتھ کرِہےَ چھایکھ

بڑ پیٹھ سُجدا مُجر ا اویا
اَستانن کر اَندڑے ژایکھ

سؤنیرِتھ سارُن سأرِتھ ہارُن
کس کس وٗنہم چھکھ پرَدایکھ

واُنس منگِتھ کیٔاہ قودرتھ مُنجہِ تھَس
ییٚمہِ گرِ مویہِ ہَم تمہِ گرِ زایکھ

☆

نظر گوٗھ عرشہِ ہیٚوٚر کھاٗلنۍ
زمینس پیٹھ تہٕ اد واٗلنۍ

اَمارن گنڈ ہَنا آسُن
خیالَن گوٗھِ نَظر ڈاٗلنۍ

ژھوچَر رِشتن چھُ دِینٛ لاٗزِم
وفا دِلہٕ سےٚ اندر پاٗلنۍ

وجوٗدن میاٗنۍ کوٚرنےٚ کیٛاہ
حقیقتھ چھےٚ پنٕنۍ ژاٗلنۍ

مےٚ یی تی پننہِ باگیُٛک کیھو
تہٕ قرضکو اُدی نکھہٕ واٗلنۍ

ژٕ چھکھ بے خوف لاپَروا
مےٚ دَمہٕ دَمہٕ نَھ مگر کاٗلنۍ

☆

تسٕندِ دۄر ژلہِ نکھ چھُ اَز خوف یارَس
یمُس چیٚشمہِ وتھرِتھ گنڈُن اعتبارَس

پٔژن گاش دِتھ تس منٛجن رہنُمائی
اوٚنِج تھوٚد تُلتھ تمیٚ ووٚنُس ماگ ہارَس

سبزٕ باغ ہاوِنۍ یمُس سونٛتہِ بڑ وُٹھے
تسٕنزِ آشہِ نِ تمیٚ دِژَے وارِ نارَس

اَدا ساد کاٗژا رَفاقتھ کتھَن منز
زِ تِتھی اُوِجارَن ہوا دِیت خُمارَس

دوٚپُن مِنزلَن مقصدَن پیٹھ نَظر تھَو
چھُ یوٚتے وَفا از کرَان یار یارَس

مےٚ وَنتم تِتھِس ووٚنۍ پزیا سینہٕ باوُن
یمُس نِشہِ نہٕ بِلکُل بہٕ چھُس ووٚنۍ شُمارَس

☆

آباد یوٗگن پتھ یار کوٚرُن
کتھِ کتھِ منٛز یتھ اِظہار کوٚرُن

اَکہِ دوہ بَکس رِشتَس وأنس دِژن
زنہٕ حأصل اَکھ سنسار کوٚرُن

تِمو لوٗس یوٗت تھزر بخشئے
سرِ عام تَمیُک یقرار کوٚرُن

یوٚ سأئلی اوٚنُن محبوٗب پُچُھن
زنہٕ دَیہٕ سُنٛد ہیوٚ دِیدار کوٚرُن

کمہِ چاوٕ ژٕ دِکھ نذرانہٕ تمُس
ییمہِ سوٗنتک تازٕ بہار کوٚرُن

زنہٕ آنگن درٕ بَکس بونہِ گُلس
سگ دِتھ وُمبرن شہجار کوٚرُن

☆

تَس چھُنہٕ ییٚتہٕ زانٛہہ موکلَن پاے
بیقلِ بٕوٗت چھُ کانٛچھان آے

گرِ گوو شیران اَتھِ وِے ءکتۍ
پانَس ژھانڈان چھپنَس جاے

بٔت پلِہ کیٛاہ پھَلِہ اُنزراوان
تَچھِ بَچھِ گُرِی گُرِی نفوٗن نیٛاے

وولہٕ سان پنٕہ والِمن ہنٛدِ ءستۍ
ویٖران ؤچھتھے کیٛتاہ دژاے

لُکہٕ نیٛایَن تُمُر ژھبن دِیت نا
پانَس ءغنہِ مامیوٗلُس نیٛاے

☆

دوہ بۆرُت اوس گوم تنہا شام زَن
شب تہٕ گو دِتھ تٔمی سُنٛدُے پأغام زَن

بَس حرٕف کینٛہہ پٔرِ ژ مے یوٚتے اوس خط
اَکھ اِشارا اوس نا بے نام زَن

ژیتہٕ ووٚتُر گو تازٕ سرنٛج اُس کتھ
ہَتھ پزٕر کھوٚٹ کتھ مگر گٔے عام زَن

موچھِ مُران تٔمی آسہٕ لیٛکھمٕت راتھ خط
فأصلَن تَس آسہٕ ہے ہیٛنٛز سام زَن

☆

شہس راٲچھ کرٕ موچھِ اندر لارٕ زُوٗ ہیتھ
تہٕ حاظِر گژھے اٲخری آرزُوٗ ہیتھ

زبان دِژٕ چھےٚ سہلے مگر لول پژ اوُن
دِلس دِل چھُ ژھانڈان شہُل گفتگوٗ ہیتھ

نہَ موکھ نےٚ مَنٛد چھ زنہٕ چھُ جشنے تباٗہی
یہِ طوفان ژوٗل وُچھ ییٚچھٕک آبروٗ ہیتھ

زِندن موت بخشان تہٕ موردَن حیاٗتی
یوٚ ہے نوسحہٕ وُچھتو پکان ہُو ۔بہ۔ ہُو ہیتھ

یہِ وتم اداکارٕ نےٚ گاٹہٕ چھا کینٛہہ
گوھن بے گونہہ کیٛا سنا روٗ بہ رُو ہیتھ

☆

دابہِ روٗس کمہِ آبہِ منٛجمٕس تِتھِ حِسابٕچ زِندگی
زوٗنہِ پچھ چی راتھ أہٕر ماہتابٕچ زِندگی

ٹیٛٹھ حقیقتھ ہٹہِ اُلجم تۄ دوٗر پأنس نِشہِ تھوٗم
نبٕندرِ ہرِ ووٗنم زِ کأژاہ کم چھَ خابٕچ زِندگی

سر سمنٛدر ٹھہرِ ما قطرن، وجوٗدٕچ آش کیٛاہ
داو گوٚو پھیشتھ بڑوٗس منٛز یِی چھَ آبٕچ زِندگی

پوٗت کلیٚ مأرٕس تہٕ پھیرِتھ یُن مےٚ کرمٕس لاگ روٗز
بینٛہ تہٕ بینٛہ کأنٛژھم حیأتی سوٚے عذابٕچ زِندگی

در۔ بہٕ۔ در پھیرٕس اَمانتھ چون ہیتھ ودلہِ روٗ۔ بہٕ۔ روٗ
دیدٕوے ڈیٛھکھ ژٕ یاتےٚ منٛز نِقابٕس زِندگی

دُشمن مےٚ کرمٕس ادس ما منٛگو منٛگو اَرم واُنٕس اکھ
شرمےٚ دِنہِ گےٚ نیرِ ہے بخشم گُلابٕچ زِندگی

☆

زِندس ہرگا مےٚ اَمیہٕ ناویم
توٗاُرٕ آتھن اَنٛدر تھاویم

مےٚ پتہٕ لگہِ پھیُرٕ کتھَن میانین
کینہہ وروٗگہٕ مولہٕ چَنٛدس تھاویم

مےٚ آسیم بادشاہی ترٕ ہ
گُرِتھ اَلمارِ مَنٛزٕ تھاویم

چھُ موتےٚ رُت تہٕ کاچھن کیٛتہٕ
دُعا صُبحہٕ شام کرناویم

مَشِن کتہٕ ساسہِ لٹہِ پُرٕی پُرٕی
مےٚ مُجلِسہِ مَنٛزٕ سہ ویٚژھہ ناویم

بہٕ شاید بے تکلّف چھُس
خیالَن مَنٛزٕ سہ مُہراویم

کِتابی زِندگی بخشیم
سیاہ لفظن مےٚ پُشراویم

☆

ڈمبر ئج پڑاونَس چاٗنِس
بڑرُٗوا لوٗگ راوِنس چاٗنِس
مُلاقاتج کتھے موکلے
نظر ئج یاوِنس چاٗنِس
ڈلِتھ نظرو چھُ پگہ ہک دوہ
تہٕ کیاہ بڑھراونَس چاٗنِس
مےٗ ماتوگ سینہٕ باوُن تَس
بہٕ کیاہ کرٕ باونَس چاٗنِس
رٔتس ئج رہے چھُ راتچ کتھ
بہٕ کیاہ کرٕ چھاونَس چاٗنِس
مےٗ چھم پنہٕ ئے عکس کھوژان
مےٗ کیاہ وٕرتاونَس چاٗنِس
گیٗمِتس رُسوا صِفت چھا کانْہہ
اندر کتھٕ تھاوِنَس چاٗنِس
مےٗ چوو کوتاہ ٹمبو ناربو
اَثر اوس چاوِنَس چاٗنِس

☆

رۆدن راتھے آنگن چھۆل
داوَن پوشہِ تھرین رنگ مۆل

مخمل وَتھرُن سبزا سبز
دچھِ پوشپرٛ ژچھ عالم وۆل

چھم چھم ژُرٛہ پاں ژادَر ژُچھ
چھوکہٕ نوۄن زنہٕ آنگن دۆل

میأنس باغَس شرٛاوُن آو
دارِ تلے گُلوارا پھۆل

ناغہٕ بلبن پٔٹھ راگہٕ دِوَے
گُگلو کۆر سعطۆر تہٕ کۆل

چأنس شہرس ڈالہِ اَنۍ
پنہٕ نین ناگن ہُند پاش گول

☆

بے گُناہ نظرن اَندر شڑاوُن وُچھم
سینہٕ دأرِتھ یۆت وبتہٕ راوُن وُچھم

بانگہِ اُڈٕ پھٔلی گاشہٕ گوٗڈ آلو کٔرن
ژھنہٕ گوٚھُن زنہٕ چون اَز راوُن وُچھم

مےٚ تہِ چھہٕ وقس رازٕ سی گرٕ ہو سبٹھاہ
مُفلِسی مَنز چون مُنٛدٕ چھاوُن وُچھم

میٛانہِ اکہِ اکہِ لفظہٕ نیرَکھ نوٚن پگاہ
کوچہِ اَژٕ وُن بُتھ کھٔٹِتھ تھاوُن وُچھم

سارِ تَس دأرِتھ ہلم یُس نیمہِ رَژھا
زأٹی ہارَے نتہٕ یہٕ سوٗنمراوُن وُچھم

وارِ گژھہٕ انوارِ وَقتن لأگی زَن
آرِ پیٹھہٕ دِل ہارِ کتراوُن وُچھم

☆

بیٚنہٕ چھُ یقرارے جُرم کوٚرمُت یِموٚ
زَنہٕ بُتھس پیٹھ بُتھ ہتھاہ موٚرمُت یِموٚ

نخہٕ پھکے سر پرستی لأرِ یِم
پأرِمتۍ بس شوق کیٛاہ کوٚرمُت یِموٚ

وونۍ چھِ نوِ تحریٖر خأ‌لی صفہٕ لیٚکھنۍ
پڑانہِ کتھ پھرِ ہٕژ نَہ توٚ سوٚرِمُت یِموٚ

زِندگی موچھِ مَنٛز تہٕ موتُک سایہٕ ہیٚتھ
فلَسفُک چھُنہٕ کانٛہہ وَرُق پوٚرمُت یِموٚ

بُزدِلی ہیمتَس چھَ پھُٹران نَل تہٕ نکھ
أدی جأرَس گاٹہٕ چھےٚ زوٚرمُت یِموٚ

خون چھا بے رنٛگ سَپدیومُت ہَیو
شینکیٛاہ نأرَن چھُ مابوٚرمُت یِموٚ

☆

بٕژزاہ کیٛاہ گرٕ ژٕنے نِشہِ اَز راوٕ راٲوِتھ
پگاہ یا کاٗلی نیرَکھ ییٚتہِ مے ترٲوِتھ

مشُن واراہ چھُ کوٗشِش گُوہ کرٕنی پیٛتھ
مشُن گوٚژھ تَس ژٕیَتس پَتھ کال پاٲوِتھ

دِنتھ دامانہٕ ژوٚل کل تانٕ مُشرِتھ
لٮ۪ئتھ اوٚنمت چھُ بیٚنہِ کٲمی تام راٲوِتھ

سُہ ہرگاہ میانہِ گرِ ئُے پےَ پزٕژھی زانٕہہ
ژٕ ڈٔزنیس راتھ گیہِ شہرٕ ے سو ترٲوِتھ

یہِ سوٚنچتھ فاقہٕ پھِر وۄتھ تاو ہیوٗ تس
زِ تمیٚ کھیوو حق تہِ شاید باگہٕ راٲوِتھ

عکس پنٕہٕ نُے وُچھِتھ پنٕہٕ بڑٲتی گوٚھنٛس
ژٕ تھوٚوِ زیس کاٗلی کالے اَنہٕ ہاٲوِتھ

☆

شبس مَنٛز زۄنہٕ گاہ پٔژزلان گو و نا
تصوٗر ژٕچھ مےٚ مَنٛز وۄتلان گوو نا

نیندٕر گٔج بے قرأری ژھۄ پریشان
چھُ من ژٕنوٗل تہٕ نا فرمان گوو نا

وۄنُم تنہأییو دِل چیٖر پٔتٕنے
کوٗرُم تی ژٕچھ سحر وۄشلان گوو نا

شمعہَ دۄد پوٚنپٕرِس لٔج گاشہِ گوتھ ہش
چھُ دَزِنَس مول تہٕ ژٕچھ قوربان گوو نا

بہٕ دیوانٕن اندر روٗژنٕس شُمارَس
خیالن مَنٛز مےٚ سُے منٛوان گوو نا

چھُ بُتھی پھیٖژ وق نہَ چونٕے چھےٚ نہَ میونٕے
اَتین ژٕچھ رأے پٔژتھ وَردان گوو نا

☆

دأدی ووتلاوو تہٕ اڈ لیکھو غزل
مس گوھو راوو تہٕ اڈ لیکھو غزل

شوقہٕ ہوٚت انہار شارس منٛز برٛو
نار شِہلاوو تہٕ اڈ لیکھو غزل

کیاہ نزاکتھ چھےتہٕ ہتھ کأژاہ فرق
گوڈٕ ییہٕ ویچھ ناوو تہٕ اڈ لیکھو غزل

عشقہٕ سہلابس تہٕ ینٕ بے وایہٕ پیو
چیشمہٕ ڈھراوو تہٕ اڈ لیکھو غزل

یکھ پھلے چھاوو تہٕ سونتس مس چمو
زِتنہٕ سونبراوو تہٕ اڈ لیکھو غزل

اکھ اکس وولہٕ دِل رچھو کانچھو بڑٕر
یتھ بجر پڑاوو تہٕ اڈ لیکھو غزل

☆

چھُم شوق تہٕ منہٕ دأراگ رۄٚ چھُم
سینہٕ وارِ اَندر اَکھ ناگ رۄٚ چھُم

وونی ژ وو مےٚ وانٛن نبُرٛیم کینٛہہ
اَنہد أندرٕیم بس راگ رۄٚ چھُم

ژِہی دوہ تےٚ رٕیتہٕ بٕدی مُشرأوِم
وونی ؤرِین مَنٛز بس ماگ رۄٚ چھُم

لرِ نار دِتُم لشہِ ہرِ بتیٚن
گرِ سوٗرے ریٚہہ مَنٛز باگ رۄٚ چھُم

پھُٹ قلم تہِ ما توٚگ لیکھُن وونی
ژُھیٚون کاغذ مِلہِ ہُنٛد داغ رۄٚ چھُم

☆

صبر کر گنڈ أشِس موٗدار تامَتھ
کفن أدرٕبم گوٚھیم پننہٕ بار تامَتھ

یہِ چھاسأ پۆز أچھن چانین تہِ سُہلاب
مۍ اَن میٚنہِ اوٚش ژٕ وولہٕ موہار تامَتھ

ژےٚ اَزنکھ دِیُن پیٚنی میأنس جنازَس
پَتو کیٚاہ گوو بنُکھ زنہٕ یار تامَتھ

ژےٚ اوسُتھ سوٚنچمت شاید یہے ساتھ
مےٚ چھُتی اَز جامہٕ کر دِیدار تامَتھ

ژٕ وُچھ یکدم کڈُن کوتاہ سفر چھُم
پتاہ روٗستے پتاہ ژٕ تہِ ژھار تامَتھ

گوٚھن ژھینہٕ تم تہِ یم زانہہ میلہٕ متی أسی
یُتے سمکھُن یُتے یقرار تامَتھ

☆

پننہ مُشرِتھ ژُھنہٕم راتچ کتھ
ژھننہ جذباتچ پہِ چھہٕ ذاتچ کتھ

گرِ گرِ ما سمکھو ہتھ پأٹھین
مانے چھہٕ تھوان گنہِ ساتچ کتھ

وِژ اَچھرن زیٚو گیہِ میأنی غزل
پہِ چھہٕ نتہٕ چانے حالاتچ کتھ

اَسہِ تامتھ کیٚاہ اَکھ باوتھ بَس
اَسہِ کرِنیٚ چھےٚ پانہٕ حیاتچ کتھ

ییٚتہٕ آسہِ ہیٚچھن دامن وٕہرِتھ
گوڈِ تتھن گرِنیٚ خأراتچ کتھ

پھولہِ راؤن گوڈِ نیتھ باغ دِلُک
سوٗنس نہٕ کرِنیٚ وٕہراتچ کتھ

☆

فقط دڙڊڻ بهارڪ غم
مٺ ڇها ٿنہ ٻيءَ شهارڪ غم

ڇڪيٻڻ ڪو جاء سوک شانتي
مٺ ڇها ٿنہ گر بارڪ غم

بڄائي چاڻ هٺر ڪس رش
مٺ ڇهم پنہ ٺئ گوارڪ غم

پنگ هيون واڍ گود دِل ستهه
مٺ ڇها ٿنہ اِنتظارڪ غم

مٺ ڏڇه ٿهلاِ ٿهلاِ گلشن پنہ ٻين
مٺ ڪر اوس شالمارڪ غم

مٺ باسيود روشنگ حق هيؤ
مٺ ڇها ٿنہ زاہر پارڪ غم

☆

دِلچ دُبراے کیٛاہ کرٕ ہو
اُشِس دوٚراے کیٛاہ کرٕ ہو
وٕتن کتہِ چیٚشمہٕ وتھراوٕنس
سُہ بڑوٚنہہ بکٕ وڑاے کیٛاہ کرٕ ہو
حقیقتھ وڑاٗ اُٹھی گئے نظرن
خیالکو نیٛاے کیٛاہ کرٕ ہو
گرِچ وتھ اُس نٕہناوِتھ
پتیٚس پٕرٕ ژھاے کیٛاہ کرٕ ہو
ژٕنے گاٗچھ گالِکو پاٗٹھسن
تہٕ میٛاںٔنی ماے کیٛاہ کرٕ ہو
ژٕنے آلوٕ پڑان تَس قدمن
ژٕنے مونگتھس آے کیٛاہ کرٕ ہو
یقینٕچ کتھ چھےٚ دوٗرپھو
تہِ کیٛنتھ سرمایہ کیٛاہ کرٕ ہو
چھُ باقی چیٚشمہٕ رَلہٕ نک وق
چھا کانٛہہ راے کیٛاہ کرٕ ہو

☆

نہ چھُ مِیانہِ کتھِ اَقدام تیُتھ
نہ چھُ چانہِ شاہرُک شام تیُتھ

کیاہ وَقتِ گرِس گرِ ساس کاتھہ
چھنہِ کُنہِ گرُک آرام تیُتھ

خابَن چھُ نیران حَر بَدل
سوٗنچس تہِ چھنہِ انجام تیُتھ

یارَس چھُ جاۓپز لوٚب ہیُن
لفظَے گوٚمُت بدنام تیُتھ

سُجدس چھنا مِیانِس اثر
کُنہِ ژینَے اَندر کیاہتام تیُتھ

مَورَس چھَے گُجھو تَیہہ سبٹھاہ
چھنہِ گردِشَس مَنز جام تیُتھ

☆

کلہٕ دألی نظر ووشہٕ لأوِو کأنٛہہ
میخانہٕ وِلُک ڈُپھلأوِو کأنٛہہ

دم فُٹُڑ وچھ مَژٕ کینٛہہ شوق ڈُزن
یتھ جشنہٕ لگن ونہٕ نأوِو کأنٛہہ

یتھ مینٛزٕ تل کأیتاہ لال شونٛگتھ
کأنٛہہ جتنہٕ گرِد ڈُزنأوِو کأنٛہہ

وسہٕ بألو پٹھ اَکھ میٹھ جویا
گوڈٕ زہرٕ دوڑ ھاشرٕ وپرأوِو کأنٛہہ

ژُری گُری یألِس گٔیت پزرٕ ہلم
پھپھکہٕ باتھ زُژھرأوِو کأنٛہہ

☆

گوٚو ہرٕد بُزی سوٚنٛتُک اَثر
یِہِ چھَ موسمُس گأمُت کَسَر
واوَس تہٕ کاوَس دُشمنی
بُلبُل کران کنہِ پیٹھ بَسَر
چھنہٕ گُکلہِ باغَن مَنٛز گیوان
ہُٹؠ چیر ما دِتہٕ ہٕگھ خَبَر
چھُکؠ آبہٕ دانٕن کور أسی
یِہِ چھَ دِل ستھاہ یِہِ تہٕ چھنہٕ پَزَر
تُمؠ ژُئِن بژوٚنٛٹھے اَکھ رَژھا
تَس بژوٚنٛٹھؠ آو پنہٕ نُٔے سبزر

ہے میانہِ وطنُک نیب مہٕ پٕژھ
مےٚ چھَ دور تامتھ وونٛی نظر

☆

نِشانہٕ کاژاہ شِناختَس گٔیت
مُصیبتَس مَنٛز رفاقتَس گٔیت

مےٚ تُل قلم زنتہٕ شژاکہِ زورَے
مےٚ لیٚوکھ نہٕ اَدبی عبادَتس گٔیت

مےٚ اوٚن اَوے اِنقلاب لفظن
بَجر بچھوُم شرافتَس گٔیت

تَصوٗرن ساحِرتھ نہٕ باتےٚ
جُرتھ چھِ بڈران کرامتَس گٔیت

چھِ زَنتہٕ وژاگس تہٕ ماگہٕ ہیے مَنٛز
ژَھٹان پھۄل پھۄل قیامتَس گٔیت

مےٚ کر شُہُل دوہ نصیب سپدیو
زِ لیکھہٕ ہا کینٛہہ فراغتس گٔیت

گزان چھُ آگر تہٕ ژریشہِ ہُتی اُسی
وجوٗد بژھران امانتَس گٔیت

☆

निशानु काँछ़ा शिनाखतस क्युत
मुसीबतस मंज़ रफाकतस क्युत

मे तुल कलम ज़नुतु श्राकि ज़ोरय
मे ल्योख नु अदबी अबादतस क्युत

मे ओन अवय इन्कलाब लफ्ज़न
बजर बचोवुम शराफतस क्युत

तसव्वुरन सामुरथ नु बाकुय
ज़ुरथ छि बॅडरान करामतस क्युत

छि ज़नतु द्रागस तु मागुसुय मंज़
छ्टान फोल—फोल कयामतस क्युत

मे कर शुहुल द्रह नसीब सपुद्यव
ज़ि लेखुहा कॅह फरागतस कयुत

ग्रज़ान छु आगुर तु त्रेशि हेति ऑसि
वजूद रेछ़रान अमानतस क्युत

★

गव हरदु बुज़ि सोंतुक असर
यि छे मौसमस गॉमुच़ कसर

वावस तु कावस दुशमनी
बुलबुल करान कनि प्यठ बसर

छनु कुकिलु बागन मंज़ ग्यवान
हॅटि चीर मा द्युतुहख खबर

छेकि आबदानन कोर अॅसि
यि छे दिल सथा यि ति छुनु पज़र

तेमि च़्यून ब्रोंठ्य अख रछ़ा
तस ब्रूँठि आव पन्नुय स्यज़र

हे म्यानि वतुनुक न्यब मु प्रछ़
मे छे दूर तामथ व्वन्य नज़र

☆

कलवॉलि नज़र व्वशुलॉविव काँह
मैखानु दिलुक वुफलॉविव काँह

दमफुटि वछ्रु मंज़ु कैंह शौख वुज़न
येति जश्नु लगन वनुनॉविव काँह

यथ मेचि तल कॉत्या लाल शोंगिथ
काँह जतनु कॅरिव वुज़ुनॉविव काँह

वसि बालव प्यठ्ठ अख मीठ ज़्वया
ग्वड्ड ज़ाहरु द्दछा श्रोपुरॉविव काँह

शुरि गॅरियॉलिस क्युत पज़रु हलम
पगुहुकि बापथ रेछ्रुरॉविव काँह

★

न छु म्यानि कथि अंदाम त्युथ
न छु चानि शाहरुक शाम त्युथ

क्या वंदि गरस गरु सास काँह
छुनु कुनि गरुक आराम त्युथ

खाबन छु नेरान तर बदल
सोचस ति छुनु अंजाम त्युथ

यारस छु जॉयिज़ लोब ब्युहुन
लफ़्ज़ुय गोमुत बदनाम त्युथ

सॅजदस छुना म्यॉनिस असर
किनु चेय अन्दर क्याथाम त्युथ

मचरस छे गॅज़मुच़ तेह स्यठा
छुनु गरदिशस मंज़ जाम त्युथ

☆

दिल्चु दुबराय क्याह करुहव
ॲशिस ददुराय क्याह करुहव

वतन कति चेशमु वथुरावेस
स ब्रुँहि किनि द्राय क्याह करुहव

हकीकथ द्राँठि गॅय नज़रन
ख्याल्कि न्याय क्याह करुहव

गरिच वथ ऑस नाहनॉविथ
पेयस परु छ़ाय क्याह करुहव

च़े गॉज़िथ गाल्नुकि पॉठ्यन
यि म्यॉनी माय क्याह करुहव

मे आल्वि प्राण तस कदमन
च़े मोंगथस आय क्याह करुहव

यकीनुच कथ छे दूरेमुच
ति क्युथ सरमाय क्याह करुहव

छु बाकुय चेश्मु रल्नुक वख
छसा काँह राय क्याह करुहव

फकत दज़ुवुनि बहारुक गम
मे छा नतु येमि शहारुक गम

छपुन्य किच़ जाय स्वख शॉन्ती
मे छा नतु गरु बारुक गम

बजॉयी चानि हुंज़ कस रुॅश
मे छुम पनुने गुज़ारुक गम

यिनुक ह्योन वादु गव दिल सथ
मे छा नतु इन्तिज़ारुक गम

मे वुछ थलि—थलि गुलन पनुन्यन
मे कर ओस शालुमारुक गम

मे बास्योव रोशनुक हख ह्युव
मे छा नतु ज़ारु पारुक गम

☆

यिनु मॅशरिथ छुनहम रातुच कथ
छे नु जज़बातुच यि छे ज़ातुच कथ

गरि–गरि मा समखव यिथु पॉठ्यन
माने छे थवान कुनि सातुच कथ

दिच़ अछरन ज़्यव गॅयि म्यॉनि गज़ल
यि छे नतु चाने हालातुच कथ

असि तामथ क्याह अख बावथ बस
असि करुन्य छे पानु हयातुच कथ

येति आसि हेछुन दामन वॅहरिथ
गछि़ तत्यन करुन्य खॉरातुच कथ

फॅल्ऱरावुन गछि़ न्यथ बाग दिलुक
सोंतस न करुन्य वॅहरातुच कथ

☆

सबुर कर गंड़ ॲशिस मो दार तामथ
कफन ॲदुर्यम गछ़यम यिनु बार तामथ

यि छा सॉ पोज़ ॲछन चॉन्यन ति सॅहलाब
मे अन मेति ओश चु व्वलु मो हार तामथ

चे अज़ नख ध्युन पेयी म्यॉनिस जनाज़स
पतव क्या गव बनख ज़नु यार तामथ

चे ओसुथ सूंचमुत शायद यिहय साथ
मे छेत्य अज़ जामु कर दीदार तामथ

चु वुछ यकदम कड़ुन कूताह सफर छुम
पताह रोस्तुय पताह चुति छार तामथ

गछ़न छ्यनु तिम ति यिम ज़ाँह मीलिमुति ऑसि
युतुय समखुन युतुय यकरार तामथ

☆

छुम शोक तु मनि वॉराग रोछुम
सेपि वारि अन्दर अख नाग रोछुम

व्वन्य त्रोव मे वायुन नेबरिम कैंह
अनहद अँद्रिम बस राग रोछुम

चि़ह्य द्रह तय र्‌यत्‌ बॅदि मॅशरॉविम
व्वन्य वॅरियन मंज़ बस माग रोछुम

लरि नार ध्युतुम लशि हरि सुत्यन
गरु सोरुय रेह मंज़ बाग रोछुम

फुट कलम ति मा तोग लेखुन व्वन्य
छ़्योन कागज़ मिलि हुंद दाग रोछुम

☆

दॉदि व्वतलावव तु अदु लेखव गज़ल
मस गछ़व रावव तु अदु लेखव गज़ल

शोकु होत अनहार शारस मंज़ बरव
नार शेहलावव तु अदु लेखव गज़ल

क्या नज़ाकथ यथ तु हुथ कॉच़ा फरख
ग्वडु यि व्यछ़नावव तु अदु लेखव गज़ल

अशकु सॅहलाबस ति युन बेवायि प्यव
चेशमु वथरावव तु अदु लेखव गज़ल

पख फुलय छ़ावव तु सोंतुक मस चमव
ज़ितनि सौंबरावव तु अदु लेखव गज़ल

अख ॲकिस व्वलु दिल रछ़व काँछ़व रुच़र
युथ बजर प्रावव तु अदु लेखव गज़ल

☆

शबस मंज़ ज़ूनु गाह प्रज़लान गव ना
तसव्वुर वुछ मे मंज़ व्वतलान गव ना

नेंदुर गॅज बेकरॉरी छ़्यथ परेशान
छु मन चंचल तु ना फरमान गवना

वोनुम तहॉईयव दिल चीर पनुनय
कोरुम ती वुछ सहर व्वशलान गव ना

शमह दोद पोंपरिसि लॅज गाशु ग्वथ हिश
छु दज़नस म्वल तु वुछ क्वरबान गव ना

बृ देवानन अन्दर रोटनस शुमारस
खयालन मंज़ मे सुय मनवान गव ना

छु बुथ्य फ्युर वख न चोनुय छुय न म्योनुय
अत्यन वुछ रॉस्य प्रथ वरदान गव ना

☆

ब्रुंज़ा क्या करु चे़ निश अज़ रावुरॉविथ
पगाह या कॉलि नेरख येति मे त्रॉविथ

मशुन वाराह छु कूशिश गॅछ़ करुनि तिछ़
मशुन गोछ़ तस चे़तस पथकाल पॉविथ

दुनिथ दामानु चो़ल कल तानि मॅशुरिथ
लॅबिथ ओनुमुत छु बैयि कॅमिताम रॉविथ

सु हरगा म्यानि गरिकुय पय प्रुछ़ी ज़ाँह
चु़ वॅनिज़ेस राथ गॅय शाहरुय सॅ त्रॉविथ

यि सूंचिथ फाकु—फरि वोथ ताव हयू तस
ज़ि तॅमि ख्यव हख ति शायद बॉगुरॉविथ

अकुस पनुनुय वुछिथ यिनु ब्रॉंति गछ़नस
चु़ थॅविज़ेस कॉलि—कालय ऑनु हॉविथ

★

बेयु छु यकरारे जुरुम कोरुमुत यिमव
ज़नु बुथिस प्यठ बुथि हथा मोरुमुत यिमव

नाहकु पाकय सर परस्ती लॉरि यिम
पॉलिमुति बस शौख क्या कोरुमुत यिमव

व्वन्य छि नवि तहरीरु खॉली सफ़ ल्यखुनि
प्रानि कथु फिरिमचु न नोव सोरुमुत यिमव

ज़िंदुगी म्वछि मंज़ तु मौतुक सायु ह्यथ
फलसफुक छुनु काँह वरुख पोरुमुत यिमव

बुज़दिलि ह्यमतस छे फुटरान नल तु नख
ऑविजारस गाटु छुय ज़ोरमुत यिमव

खून छा बेरंग सपुध्योमुत ह्यो
शींकियाह नॉरन छु मा बोरमुत यिमव

☆

बेगुनाह नज़रन अन्दर श्रावुन वुछुम
सीनॖ दॉरिथ यूत व्यतॖरावुन वुछुम

बाँगि अडफलि गाशॖ गव आलव कनन
छ़यनॖ गछुन ज़नॖ चोन अज़ रावुन वुछुम

मे ति छे वखतस राज़ुसी कॅरमुच़ स्यठा
मुफलिसी मंज़ चोन मंदछावुन वुछुम

म्यानि अकि—अकि लफ्ज़ॖ नेरख नोन पगाह
कोचि अछ़ुवुन बुथ खॅटिथ थावुन वुछुम

सारि तस दॉरिथ हलम युस नेमि रछ़ा
ज़ॉलि हार्‍य नतॖ यि सौंबॖरावुन वुछुम

वारि ग्रटॖअनवारि वखतन लॉगि ज़न
आरि प्यठ दिल हारि कतॖरावुन वुछुम

☆

रुदन राथॖय आँगुन छोल
वावन पोशि थरयन रंग मोल

मखमल वथुरुन सब्ज़ा सबज़
दछि पोंपुरि वुछ आलम वोल

छम–छम वॅछ़ पाँचादर वुछ
छव्कॖनोबुन ज़नॖ आँगन दोल

म्यॉनिस बागस श्रावुन आव
दारि तलॖय गुलज़ारा फोल

नागॖबलन प्यठ रागॖ दिवय
कुकिलव कोर संतूर ति कोल

चॉनिस शाहरस डालि अनय
पनॖनेन नागन हुंद पाँ गोल

★

वुम्बुर लॅज प्रावुनस चॉनिस
बुंज़ा लोग रावुनस चॉनिस

मुलाकातुच कथुय म्वकलेय
नज़र लॅज यावुनस चॉनिस

डॅलिथ नज़ुरव छु पगुहुक द्रह
तु क्या रॅछ़ुरावुनस चॉनिस

मे मा तोग सीनु बावुन तस
बु क्या करु बावुनस चॉनिस

रतस लॅज रेय छे रातुच कथ
बु क्या करु छावुनस चॉनिस

मे छुम पनुनुय अकुस खोचान
मे क्या वरतावुनस चॉनिस

गॅयस रुसवा सिफत छा कॉँह
अन्दर कथु थावुनस चॉनिस

मे चव कोताह नटयव नार्‌यव
असर औस चावुनस चॉनिस

☆

ज़िंदस हरगा मे अम्बुनावेम
तवारीखान अन्दर थाव्यम

मे पतु लगि फ्युर कथन म्यानेन
कुनेम द्रवगि म्वलु चन्दस थावेम

मे असेम बादुशॉही तिछ़
गॅरिथ अलमारि मंज़ थावेम

छु मौतुय रुत तु कॉँछुन क्युत
दुआ सुबु शाम करुनावेम

मशयस कति सासि लटि पॅरि—पॅरि
मे मॅजलिसि मंज़ सु व्यछुनावेम

बु शायद बेतकल्लुफ छस
खयालन मंज़ सु मुचुरावेम

किताॅबी ज़िंदगी बखशेम
सियाह लफ्ज़न मे पुशुरावेम

☆

वायु रुस कमि आयु मँजमस तिथि हिसाबुच ज़िंदगी
ज़ूनु पछची राथ ऑखुर माहताबुच ज़िंदगी

ट्यठ हकीकथ हटि लॅजुम तवु दूर पानस निश थॅवुम
न्यॅन्दुरि हचि वोनुनम ज़ि कॉचा कम छे खाबुच ज़िंदगी

सर, समन्दर ठॅहरि मा कतरन वजूदुच आश क्या
वाव गछि फीशिथ ब्रंज़िस मंज़ यी छे आबुच ज़िंदगी

पोत कले मॉरुस तु फीरिथ युन मे करमस लाग रुज़
बेयु तु बेयु कॉछुम हयॉती सय अज़ाबुच ज़िंदगी

दर ब दर फीरुस अमानथ चोन ह्यथ व्वलु रो–ब–रो
दीदुवय वुछहख चु यातय मंज़ निकाबुच ज़िंदगी

ध्युन मे करमस औस मा मँगि–मँगि गुज़ॉरुम वॉस अख
शर मे दिनुकुय नेरिहे बखशुम गुलाबुच ज़िंदगी

✯

शाहस रॉछ करु म्वछि अन्दर लारु ज़ू हयथ
तु हॉज़िर गछ़य ऑखरी आरज़ू हयथ

ज़बाँ दिनि छे साहलुय मगर लोल प्रावुन
दिलस दिल छु छ़ाँडान शुहुल गुफ्तुगू हयथ

न म्वख नय मंदछ ज़नु छु जशने तबॉही
यि तूफान चो़ल वुछ येत्युक आबरु हयथ

ज़िंदन मौत बखशान तु म्वरदन हयॉती
योहय नुस्ख़ वुछितव पकान हू–ब–हू हयथ

यि वनतम अदाकारनुय गाटु छा कॅंह
गछ़न बेगुनाह क्या सना रु–ब–रु हयथ

☆

द्रह बोरुत औस गौम तनहा शाम ज़न
शब ति गव दिथ तॅमिसुंदुय पैगाम ज़न

बस हरफ कॅह पॅरि मे युतुय औस खत
अख इशारा औस ना बेनाम ज़न

चेतु वोतुर गव ताज़ु सरनुच ऑस कथ
हथ पज़र खोट कथ गॅय मगर आम ज़न

म्वछि मुरान तॅमि आसि ल्योखमुत राथ खत
फासुलन तस आसिहे हेनि साम ज़न

☆

तस छुनु येति ज़ाँह म्वकलन पाय
बेकुल यूत छु काँछान आय

गरु गव शेरान अथुवुय कॉति
पानस छ़ाँड़ान छपनस जाय

पोत पलि क्या फलि अँज़ुरावान
तछि—बछि कॅरि—कॅरि नफचुन न्याय

व्वलुसान यिनु वाल्यन हुंदि सुत्य
व्यसरान वुछिथुय कॉत्या द्राय

लुकु न्यायन तॅमि छ़यन ध्युत ना
पानस कुनि मा म्यूलुस न्याय

☆

आबाद युगन प्यठ यार कोरुन
कथि—कथि मंज़ युथ इज़हार कोरुन

अकि दुहकिस रिशतस वाँस दिचुन
ज़नु हाँसिल अख संसार कोरुन

तौमि लोलस यूत थज़र बखशुय
सरि आम तॅम्युक यकरार कोरुन

यवु सॉलि ओनुन महबूब पनुन
ज़नु दयु सुंद ह्यू दीदार कोरुन

कमि चावु चु दिख नज़रानु तॅमिस
येमि सोंतुक ताज़ु बहार कोरुन

ज़नु आँगनदरकिस बोनि कुलिस
सग दिथ वुम्बुरन शेहजार कोरुन

☆

तसॅन्दि दूर चलनुक छु अज़ खौफ यारस
येमिस चेशमु वथुरिथ गिंदुन ऐतुबारस

पनुन गाश दिथ तस मँजुन राहनुमॉई
ओंगुज थोद तुलिथ तॅमि वोनुस माग हारस

सबुज़ बाग हॉविन येमिस सोंतु ब्रोंठुय
तसुन्ज़ि आशि नरि तॅमि दिचय वारु नारस

अदा सादु कॉचा रफाकथ कथन मंज़
ज़ि यिथि ऑविजारन हवा ध्युत खुमारस

दोपुन मंज़िलन मकसदन प्यठ नज़र थव
छु यूतुय वफा अज़ करान यार यारस

मे वनतम तिथिस व्वन्य पज़्या सीनु बावुन
येमिस निश नु बिलकुल बु छस व्वनि शुमारस

☆

नज़र गॅछ़ अरश ह्योर खालुनि
ज़मीनस प्यठ तु अदु वालुनि

अमारन गंड़ हना आसुन
ख्यालन गछ़ि नज़र डालुनि

छ़्वच्चर रिशतन छु ध्युन लॉज़िम
वफा दिलुसुय अंदर पालुनि

वजूदन म्यॉनि कोरनय क्या
हकीकथ छय पनुनि चालुनि

मे यी ती पननि बाग्युक ख्यव
तु करज़ुकि लॉदि नखु वालुनि

चु छुख बेखौफ लापरवा
मे दमु–दमु नठ मगर कालुनि

☆

शौकन कॅडनय कल तय द्रायख
कमि–कमि आँगन फीरिथ आयख

रखतस सॉती र्‌वख बदलॉविथ
नोव क्या लोगुथ करहय छायख

बर्‌ प्यठ्‌ सॅजदा मुजरा औया
असतानन कर अन्दर्‌य चायख

सौंबुरिथ सारुन सॉरिथ हारुन
कस–कस वनहम छख पर्‌दायख

वाँस मँगिथ क्या क्वदुरथ मँजुथस
येमि गरि मोयहम तॅमि गरि ज़ायख

छ़व्पु

सॅदरुच छ़व्पु गॅय सनिरुच आन
बोज़ुन तगिया छुख नादान

दार्‍यन हाँकल क्या थावख
वावुच छ़व्पु गॅय बोड़ तूफान

छ़व्पु गॅय र्‍वपु सुंज़ वखतस प्यठ
कलमुच छ़व्पु गॅय ज़नमन हान

ज़ेवि रुस नर गव दोबि सुंद खर
ललि हुंज़ छ़व्पु गॅय ज़नमन ज़ान

☆

तनहॉई हुंद बेयि अख शाम
प्रोन सहर नोव–नोव पॉगाम

अस़ु किथु चॉनिस हुक्मस प्यठ
लस़ु किथु पनुनिस यछ़नस ताम

कोचु गरुद ऑस हेरि ब्वन लॉर
बजरुक ज़्वन दिथ गव कुसताम

यनु प्यठु छ़यनु गॅय सॉरी ॲसि
बसनस लायखा रुदा गाम

अछ़दार्‌यन ग्युंद गटु पछ़ ब्रोंह
वॉरि पनुनि पेयु वॉतिथ ताम

खाब–हकीकथ क्या ज़नु गॅय
अकलि बकल गॅय सोचस याम

सनु लदु चेशमव बोवुन हाल
कोचि गॅलिस प्यठ समखुम याम

द्रसि प्यठ लीखिथ थॅवनम शेछ़
वुनि छु गछ़ान वखतस प्यठ शाम

★

तॅमि डॉज नज़र अवु ज़ि सु रछि ना पनुन बजर
खोत ब्राँदु सु कमि आयु खबर क्याज़ि ध्युतुन बर

येति कोचि फिरिस सासु बॅदि बहानु छि आयिति
येति पिलि नु नज़र आँगुनस छे द्रसु ति बॉज़िगर

लाचारगी ज़ुवुन तु, मरुन आम हकीकथ
नफचा बरुन द्वह राथ जखुन पूरु बॉर खर

पानस छु तॅमिस रोय गुल तय गव्नचि दहन साफ
पॉनस निशे बेगानु मगर ज़ानि तस शहर

मॅति आब चोमुत सारिवुय गॉमुति छि बेखबर
येति तिम छि सरस ज़्यव नु पनुनि नय तिमन नज़र

बजुरुक छु मानि खॉलि अथव छारनस दवुन
हॉवी गॅमुच देवानगी पानस कुनुय नज़र

★

बलनुकि छिनु इमकान मे वोनुमस
गलनुकि हथ सामान मे वोनुमस

वखतुच कथ करनस छे मनॉही
कलमस क्या खॅच़ हान मे वोनुमस

वाँगुजवॉरिस मंज़ छे नज़ाकथ
गरुनुय मंज़ वॉरान मे वोनुमस

नाज़न नॅखरन क्युत छा शमा
दज़ुनस क्युत परवान मे वोनुमस

दॉदि ल्वतन ज़ेवि पनुने बॉविथ
ज़्यव छा काँह मॅशरान मे वोनुमस

कॉतिस कालस नहक लुकन हुंदि
पोशन असि अहसान मे वोनुमस

☆

ज़ानेम पान ज़ि अथु छिम खॉलि
कस करु आलव कुस यियु सॉलि

कॅहवचि खॉरिव बजरुक रंग
हंगुमंगु छुनहस बजरा नॉलि

मोंगुनय तस युस वुम्बुरन औस
जूल्या ह्यथ बरु तलुक सवॉलि

चॉनिस रॅहमस करमस प्यठ
कॉत्या खाब अॅन्दुरि तॅमि पॉलि

चाने ऑही नेर्‌या तर
कवु दिति छ्रॅरिसुय आबस ज़ॉलि

पानस आयम वलनय तिम
यिम ज़नु द्वदु तय दानय पॉलि

☆

सन्यर–गन्यर छा सा बावुनुच कथ
क्वली वनव क्वल तु वेथि वनव व्यथ

चु क्याज़ि ल्वकटख बजर पनुन दिथ
मे रावि खॉराथ रॅटिथ यि प्रज़नथ

करामॅचन हुंज़ कदुर करुनि हेछ
कॅरिथ यि प्रावख स्व गॅय हॅकीकथ

सु दार युस ध्यारुनुय थवान बर
मे रावि तति वाँसि हुंज़ अबादथ

छि रिशतु ऑविलि तु क्रॉठ्य रॅछरुनि
तगेय तु बोज़ुनि ॲमिच नज़ाकथ

★

दुहलि खाबन सु ब्रॅमुरोवुय
शबुक आराम तस रोवुय

फरागथ यस हना चॅर गॅय
हुनर लसनुक तॅमिस रोवुय

तराशिनि लाल तस करमस
तु कर तॅमि पान पॉरोवुय

दिलस मंज़ छावुनुक शर युथ
ज़ि सारेय वाँसि सौम्बुरोवुय

मॅतिल ऑस बागि आमुच़ तस
मच़र तॅमि पानु पॅज़रोवुय

गरुद वखतुच चेतस बीठा
करुन क्रावुन ज़ि तॅमि त्रोवुय

स्वखन म्यानेन कॅरिथ ग्रँज़ फ्युर
लोबुय क्या तॅमि तु क्या प्रोवुय

☆

ज़नु खुदॉई तॅसि आवेज़ान दूर गव
फासलव सुती सु यागव नूर गव

यिवनि वखतुक बास लोग ब्रोंठय तॅमिस
नेखनॉमी मॅलि ह्यनस मजबूर गव

यिनु कुनख ख्वददार दिल कुनि कॉमुतस
पनुनि विज़ि तस आब रोसतुय क्रूर गव

तस मिज़ाजस क्या छु बदलावुक सबब
चन्दु छेन्यर वुछिथुय सु पानय दूर गव

ज़ूल कॅमिसुन्दि ताज़ु अरमानुक कॅरिथ
व्यतु गॅछिथ ज़नु नारु बनिहुन्द सूर गव

बालु डॅलिथ वोथ गव कोत ताम
रॉच़न दिथ गव स्वनुहॅरि जाम

दुहकिस राज़स र्‌वखसथ कर
व्वशुलान—व्वशुलान यी वनि शाम

पोत दारे तॅमि कॅरनम क्रख
आँगन बर थव अड्‌वोथ ताम

हरम्वखु वॅछ़ ना विगिनि छव्खा
बॅरि—बॅरि सुरयन मस क्याथाम

आकाशस ज़नु सॅदरुक रंग
चेशमव लोब यूताह आराम

लरि पतु लरि थरि पोशु—फुलय
थख दिनि बीठ्‌स वति प्यठ याम

रॉवुस चेशमु फिरेम हरसू
वहि शाहरस तेय गछ़िहे गाम

★

अछरव तुलमुत युथ तूफान
पथ यिनु रोज़ख गालख पान

ताज़ु गवाँही वँहरन हुंज़
कलमन ध्युत ज़ेवि रोसतु बयान

छ़व्कुनस—डव्कुनस तॉर लग्या
नार ज़मानुक रोज़ि वुहान

गुमराह गॉमुत्य वति पकवुनि
नेशबॅद्य गाटुलि वति डालान

तकदीरस थफ कॅरिथुय ब्यूठ
अथुचन रुखुनुय खॉजुन हान

★

रातुकेन वादन कदुर करहव रछ़ा
चेश्मु अख ॲकिसुंज़ु ति ॲसि परुहव रछ़ा

दिल छु ज़ेहनस दूर च़लनुच कथ करान
वुफ अमारुच कम पहन करुहव रछ़ा

शौकनुय हुंज़ कथ छे तम्बुलावान दिलस
मुशकिलन क्युत पगुहुकेन दरुहव रछ़ा

जुरथुय छुनु पान बोड़ ज़ानव पनुन
लरज़ु मरनुक त्रावुहव स्वरहव रछ़ा

लॅहरु दिन तूफान यिनची च़ेनुवन
र्‌वख छु बदलुन पानु तेय तरुहव रछ़ा

हसदु नारय दॅदि तु प्रावुन रोज़ि पथ
रॅश्कु लोलुकि फॅरि पनुनि बरुहव रछ़ा

★

च़्यथ रॅछिथ व्वंदु आवुरॉविथ थव दोपुन
ज़ान गव कैंह याद पॉविथ थव दोपुन

कुनु तलुच कॅनि थस चे़ प्रॉट्टुथ सलहनुय
गरु पनुन या तस ति हॉविथ थव दोपुन

वखतुकिस वावस छु डालुन कैंह न कैंह
पश चु़ ब्रोंठुय पारि त्रॉविथ थव दोपुन

नफ्चु़ दोदुय पोज़ अपुज़ करनावि तस
दान दज़वुन बानु नॉविथ थव दोपुन

सानि गरिकिस आँगनस मंज़ ज़ून वॅछ़
गोश सॉरी गाशुरॉविथ थव दोपुन

★

हख छु काँछान आँथु रोस गछ़ि दरबदर
वख छु नाइनसाफ नचुनावान खबर

रातुकिस राज़स वुछुम चंदु खॉलि अज़
वठ गोमुत जिगुरस अॅछन मंज़ ऑरचर

गाटुला अख औस तस खुबुहय वनान
वाँसि छुस आमुत मगर बखशुम बजर

दूर तामथ नज़रि गछ़िहे काँह पकान
ज़ॉनिकारा म्यानि वतनुक हमसफर

गीर पनुने हाल गछ़ अचतो अंदर
मानि चेति बोजुन तगिय कुमलख अगर

असत्वथुय आवाज़ दिचनम ज़्यव दिचुन
वाँसि हुंद कस शर सु दियतन अख पॅहर

★

छ्व्पु—दव्पु कॅरिथुय तॅरि पेठि बालव
खामोशी दिति वाराह आलव

गटपछ रॉचन सफरस द्रामुति
मंज़िलस वॉतिथ ज़ूला ज़ालव

वतु हावुक औस कॅमिताम वतुनुक
रावव तेय व्वन्य राह कस खालव

गलि—गलि कलि ज़्यव फ्युर लगि पज़रस
चोन गछ़ि इकवट्ट प्यालव—प्यालव

यथ अरमानस खश गछ़ि पगुह्य
क्या ज़ॉनिथ सुय व्वंदि अॅसि पालव

ज़्यथ ज़ुवुन तय ज़ुवुनु मूज़ुब ऑसि मरव
ज़िंदगी हुंद युथनु ऑसि सौदा करव

छम हयॉती टॉठ छुम लसनुक अमार
चि़हि तु ब्रुँज़्य सौंबुरिथ वँ दामानस बरव

मकसदुय यिनु रावि साने मेहनतुक
बेयि सुन्दिस तकदीरुसुय कोताह फरव

रथ चवान सरि आम परदन तल शराब
यिनु दुहुलि गाशय चुवॅतिसुय प्यठ मरव

अख ऑकिस रंज़ुनावनस मंज़ आवरिथ
अख ऑकिस ख्वशहाल वुछिथुय मा हरव

☆

वस्वुन द्रह वुनि डलनय शाम
कथ–कथ करुहव ॲथि रोज़ ताम

बोज़ख बावख ओश तेय त्रावख
व्वंदु ल्वच़रावख यियु आराम

वावन छ्ठ कॅड़ लंजि ॲलरावेन
वॅसि प्यव प्वखतु दॅरिथ गव खाम

अज़ ति गुलाबस मुशकुनि दार
अज़ ति छु कँड़ि थरि प्यठ गुलफाम

अहसासस मंज़ बेयि असि च़्यून
र्‌वखसथ युस कोरमुत करताम

तस शिहिलिस हमराज़स वुछ
व्वंदि ललवान छिस खास तय आम

टेछर ज़िंदगी हुंद छु हिरि वालॖनस क्युत
ब्वछर गोछ़ नॖ हॉवी गछ़ुन गालॖनस क्युत

छि लाचारगी आवॖरॉविथ थॅविमॖति ॲसि
नफ़्छ़ ऑस वॅहरिथ छु ध्यव पालॖनस क्युत

छे हन हनि प्यठॖय खारॖनॖच मान यीछ़ा
क्रंज़ुय म्वछ़ि पोतुस सुति यि बॅलि ज़ालॖनस क्युत

ग्वनॖहन चॖ म्यानेन सवाबन दि फ़्युर हयुव
कलम तुल चॖ या अज़ करम डालॖनस क्युत

बरस पॅहरॖ थावख सु त्रॅहरावि ॲन्दुरी
हॅटिस चीर लगि रोज़ि कुस नालॖनस क्युत

न पशनुय, न मातम, न क्रेशुन, न रोशुन
जिगर यां तॖ गोछ़ त्यूत बोड़ चालॖनस क्युत

★

मे लुक् आचारकुय या गोछ़ च़लुन ब्रम
तु नतु वरतावनस क्युत ब्याख आलम

मे गॅछ़ व्यछ़नावुनस किच़ साफ वॉणी
जवॉनी हुंज़ कदुर नय मरनुकुय गम

वुज़िनि गॅछ़ लोल् नागस यीच़ आसुनि
गछ़ुनि गछ़ दादि बेयसुन्दि चेशमु मेति नम

अथन हुंज़ु रुखु पॅरिथ सार्योव कस क्या
रुखन हुंद मतलबुय बदलाव अमदम

मे कथ छम ज़ूनु पछची राथ कॉछिनि
ड्यकस चॉनिस प्यठ्य ड्यूठुम मे च़ंद्रम

जुवुन या वाँस गुज़रावुनि छे बॅड़ कथ
शहन हुंज़ ग्रंद करान तेय सोरि आदम

☆

चेशमन मंज़ सॅदरुक छु सनेर तस
शोरु बॅरुच़ खामौश नज़र तस

द्रहदिश खाबन मंज़ कोर ख्वखसथ
छ़यनु गछ़नुक च़ालुन छु पज़र तस

काँछ्यूस, प्राव्यस ब्रोंह कनि थावेस
अख तनहॉई पाथि अगर तस

जाय दिच़ुन तस छपनस यॉच़ा
ऑगनु रोसतुय बास्या गरु तस

शौख अदा मस्ती तु शुरिल यिछ़
रोज़ुन गोछ़ ता उम्र असर तस

★

सितमगार रॅछिथुय मे छुम यार मॅशुरुन
गमन जाय दिथ छुम मे गमखार मॅशुरुन

न छम वथ वुछिनि नय मे कथि ह्वंज़ थवुनि कल
सु मॅशुरावुनस क्युथ छु संसार मॅशुरुन

रलन नज़रु हरगा वुठन वठ छु सपदान
तु चेशमव वनुन अज़ छु यकरार मॅशुरुन

दुआ गॅय मंगुनि तथ पनुन क्या परुद क्या
दिलस प्यठ थॅविथ अथु छु बेआर मॅशुरुन

सहल कथ छे फिरथुर करुन ऑनु पॅटिसुय
मगर कूत मुशकिल सु अनहार मॅशुरुन

जुदॉई हन्दे नारु दज़नस नु खोचुन
अॅहर चालुनस क्युत छु शेहजार मॅशुरुन

व्यनथ

मे स्यज़रुच वथ रॅट्टम पतुवथ सलामत सुय सफर थॅविज़ेम
थज़र सोचस दिज़ेम त्यूताह नदामतुकुय असर थॅविज़ेम

मे छुय यथ सीनुसुय अन्दर जज़ुब कोरुमुत यि बद तय रुत
सनेर सॅदुरुक अता कॅरिज़ेम शराफतकुय बजर थॅविज़ेम

द्वहस व्यस्तारनुक पॅहरा तु रातस च़्यथ दिनुक ताकथ
तु शामस कल सुबुह फ्वलनुच अबादतकुय सहर थॅविज़ेम

रटथ बैखौफ नालय आलुवय अज़ प्राण कदमन चे़य
वुछ़य थलि—थलि कल्यम यिनु ज़्यव फरागतकुय पॅहर थॅविज़ेम

चे़ छय पय म्यानि कॅह वनुनय च़ु रॅछिज़ेम ज़य मे सुमु डलनय
दिज़ेम शेहजार नारस मंज़ रफाकतकुय शहर थॅविज़ेम

☆

व्वंदस अन्दर सु थावुन गोछ़
थौम्ब्यव दरियाव चावुन गोछ़

क्वछे मंज़ तस थवुन गोछ़ सर
तु ॲन्दुरिम हाल बावुन गोछ़

अथस तस थफ कॅरिथ नेरुन
डॅलिथ येमि कोचु रावुन गोछ़

मे गॅछ़ि ह्यमुतुकि कदम आसुनि
यि ओंद–पोक शोलुनावुन गोछ़

सु कमि अनुहारु क्या बावय
सु यातय पान हावुन गोछ़

ख्वपुलि तनि स्वनुहरी पॉराव
सु च़्यथ म्यॉनि गाशुरावुन गोछ़

☆

आलुवस ध्युत आलुवा ल्वति पॉठ्य ज़न
लोलु हॅति गॅय नाद नादन थोव कन

क्रानि म्याने लानि लीखिथ म्युल वुछुम
अथु पॅरिथ चोनुय मे डंजि ज़नु ब्यूठ मन

बावुनस किच़ ऑस लफ्ज़न हुंज़ कमी
थॅवि दिलस खॅनि-खॅनि मे चॉनी तिम स्वखन

कचि़ रॅटिम शौकन वुतिश यामथ लॅजुम
खौफ रुदुम यिनु मे कॉँछिथ स्वख ग्वबन

आलुमुकि स्वख छॉव्य छेम्बि गॅय वाँस अख
क्रूठ वखता वौत गॅय लरज़िश वुठन

मच़रुकुय अहसास दिथ येलि गव कुनेर
यारु चॉनी नाद गॅय म्यानेन कनन

☆

यकीनन सथ छे रॅछ़रनि ऐतबारुच
गनीमथ मेलि काँह गॅर शेहजारुच

दुआ मोंग तथ गरस क्युत पोत नज़र दिथ
मे येति मनसॉव कथ व्वन्य यखतियारुच

गुलन हुंदि अकि तसव्वुर वुछ फॅजुस बो
मे क्या ऑसुम कॅमी पतु ज़नु बहारुच

च़ु ख्वर ठॅहराव तस वन अख हकीकथ
ज़ि रोज़ेस कल हना म्याने शहारुच

मे ॲज़िकुय द्रह सोरुम पगुहुच रॅछिथ कल
मे रातुच राथ ऑसुम इंतिज़ारुच

✯

येलि आसि बसुन वॉरानस मंज़
तेलि बासि फुलय शमशानस मंज़

कथ यीच़ वजूदस रॉछ करुनि
वुड़ि सूरु म्वठा असमानस मंज़

मच़रुच गॅय तॉर मे वुछ साक़ी
अनहार तसुन्द पैमानस मंज़

रॅहमुच तस ऑस नज़र बेशक
मेय आय नु व्यपनुक बानस मंज़

छ़िपि वाँस डॅज़ुम स्वरनय–परनय
अख शिनिहा डयूठुम पानस मंज़

★

आश जवाबन हुंज़ हयथ प्रार्‍यव
डेर सवालन कॅरि—कॅरि हारय्‌व

वुठ त्रोपरॉविन तस छनु खबरुय
ज़ेवि हुंद सौदा कोर येति ज़ार्‍यव

कोर लाचार अमारन यूताह
बरु छुन कॅड़ि—कॅड़ि गरु चाव दार्‍यव

ज़ॉलि दितिन यियि लाल अथस मंज़
सेकि म्वछि तुल्य—तुल्य तस क्या सार्‍यव

द्रहदिश प्रारान नादस तिहुंदिस
सरु मा कोरुनुय तॅमि कुस छार्‍यव

याद

वुछतु जिगर बॅड्रोवुम कोताह
वॉरिव गरु अपुनोवुम कोताह

मॉज़ि गुल्यव सौंबुरावेम न्यामॅच़
बँगुरि नरयव वरुतोवुम कोताह

मालिनि ब्रॉंदस प्यठ ल्वकचारस
अछुदारेन वनुनोवुम कोताह

ज़ूनि मोंगुम माहराज़ु दयस ह्यू
लयु ॲनि—ॲनि व्वलुसोवुम कोताह

ज़्यनु विज़ि त्रॉवुख ॲशि ददुराया
सुय ऑंगुन असुनोवुम कोताह

तन मन पुशरिथ यथ गरुबारस
ल्वह—लंगरुय पकुनोवुम कोताह

नालुमति रॅटिथुय वोनु बबराजन
डखु जिगरस पल थोवुम कोताह

☆

वावु टारयन प्यठ छु चलुवुन द्वह अॅज़्युक
वखतु ब्रोंठय आसि फ्वलुवुन द्वह अॅज़्युक

राथ रावर सिरियु खसनस ज़ागि बेह
नतु छु दग हिश वाँसि ललवुन द्वह अॅज़्युक

म्वखतु चेशमन हुंद चु हलमस क्यथ सोंबर
दूर सॅदरस सुत्य रलवुन द्वह अॅज़्युक

चूरि चलि ख़्वखसथ ह्यनय ल्वति पॉठय अज़
स्वर्गु अरशस प्यठ छु पलवुन द्वह अॅज़्युक

द्वह अॅज़्युक चेनुन छु म्वलुवुन राज़ ह्युव
बॉज़िगर ह्यू आसि छलवुन द्वह अॅज़्युक

★

रॅच़न गोछ़ अज़ स्वनुहरि गाश
लालन मोंग सोरुय आकाश

नालस दोपनम जर तारख
पूर करय चोनुय फरमाश

च़्यड़ कर लालो सुबहस ताम
बसनस लायख गछ़ि आकाश

ओंगजन प्यठ तारख गँज़राव
ॲकिसुय पॅहरस मंज़ फोल गाश

पगुहुय ज़गि हुंद राज़ु बनख
दोपमस द्रह खंड़ कर बरदाश

ताजस जॅरिज़ेम रच़ि–रच़ि लाल
राज़ु गदि थॅविज़ेम मोत आकाश

★

गछ़ि ग्रिष्मस रचि़ खॅण्ड़ि श्रावुन अज़
गुमु शेहलन रुमु व्वशुलावन अज़

आकाशु वसुनि गॅछ़ आबु ज्वया
बुतरॉच़ गोछुम नोव यावुन अज़

हवुहस दवहुक तॉसीर गॅछ़िन
शामशेरि ज़खुम बॅलुरावुन अज़

मे छु दूर चलुन छ़यन दिथ रिशतन
कॅंह प्रॉविथ पथ कुन त्रावुन अज़

ज़्यव चट्टहम कॅंह छुनु वाय तॅम्युक
अछरव आलम ॲलुरावुन अज़

कुमुलॉविथ मोमुकि पॉठ्य जिगर
मस प्यालु बॅरिथ छुम चावुन अज़

★

वारु पननुय दिल मे अज़मावुन पेयम
यावुनस कोत पॅहरु बेहनावुन पेयम

पॉरिज़ानुय डॅज तु चेशमन आब होख
पान पनुनुय अज़ मे अज़मावुन पेयम

दग मे चॉनी टॉठ छम इकवटु ज़रव
स्वख चे़ क्युत पनुने हिसुक थावुन पेयम

त्रटु ति चा़जम मंदिनेन गटुकार वुछ
ग्रटु ति द्रायस कूत व्यतरावुन पेयम

बागि छा मेय प्रथ योगस मंज़ ज़िंदु दज़ुन
व्वन्य मे तन्दूरुक तचे़र छावुन पेयम

नीलुवठुसुय छव्ख कॅडिथ वन ब्वछि चे़ल्या
किनु थज़र ललि हुंद मे पलि पावुन पेयम

आमि पनु मेय नावि लोम यॅचे़काल गव
व्वन्य मे सॅदरुक ख्वख ति बदलावुन पेयम

☆

यिनु फेर बदल गछ़ि रातस मंज़
गलि ज़नमुक ॲकिसुय सातस मंज़

चेतु चे़न तु व्वंदि रछ सीर सनेर
यिरु गछ़ि नु गछ़ुन जज़बातस मंज़

दिनु वॉलि वोनुम अज़ व्यछ़नॉविथ
हख गछ़ि नु मंगुन खॉरातस मंज़

येलि तीरुच कॉम स्वखन करनय
ज़्यव न्यंगुलिज़ि बस तॅथ्य सातस मंज़

नज़रन कर नज़रु रलन बोज़व
छनु यीच़ ह्यमथ वुनि ज़ातस मंज़

विहि कॉति गछ़न वहि इनसानस
पछ़ छा तापुच वॅहरातस मंज़

☆

बसनस लसनस किच़ तरसान
बस्ती गॉमॖच यैति वॉरान

बर दिथ क्या करि सरु वनतम
अरु–वरु गॉमॖत्य यैति देवान

तारख नब ख्यव गटॖकारन
बदरंग गोमुत छुय असमान

शहरन ज़र प्यव शोरुय शोर
रॉवॖय कुकिलन हॖंज़ पहचान

दमफुटि शकलन हॖंज़ बस्ती
बासान कुनि छुनॖ ख्वश इनसान

शामॖकि ज़ूलॖ छे नॅनि बस्ती
सिरियस आसन यिम मंदछान

☆

बास यिनकुय ध्यावुनस क्युत गछ़ि असुन
आव नय बॅलि हावुनस क्युत गछ़ि असुन

असनु मूजुब छुनु ज़रुरी ख्वश दिली
बेरुखी छ़ोपुरावुनस क्युत गछ़ि असुन

येलि मिशीनन हुंद असर ज़ेहनस पेयी
दिल त्युथुय अज़मावुनस क्युत गछ़ि असुन

लूकु अरसातस अन्दर चे़नख कुनेर
अख ॲकिस वदुनावुनस क्युत गछ़ि असुन

वुनि छि कुनि–कुनि ॲसि करान खुलु–डुलु असुन
लुकु ह्यडुन श्रोपुरावुनस क्युत गछ़ि असुन

स्व

स्वय मे जिगरस मंज़ खॅटिथ थावुनि गॅछ्छम
या स्व नरि प्यठ लरि मे अज़ सावुनि गॅछ्छम

फॉसुलन हुंज़ ज़िंदगी कोत नियि खबर
या मे पानस सुत्य पकनावुनि गॅछ्छम

शामु अकि बीठुस तु नामन ग्रंद कॅरुम
चानि यिनु ब्रोंठुय अकुल रावुनि गॅछ्छम

मौत कर मोंग ज़िंदगी काँछ्छम पगाह
अख द्वहा मॅहलथ मे बेयु थावुनि गॅछ्छम

माजि हुंदि द्वदु गॅलि चेतस पेमुत्य खबर
त्रेशि गोल वुनिकेन मे सय चावुनि गॅछ्छम

ऑनुपटिकिस ऑविजारस रॉछ कर
ज़िंदगी पानय मे पॉरावुनि गॅछ्छम

ख्वख्सतुक द्वह क्याज़ि गव यूताह ल्वकुट
यथ गरस मंज़ राथ अख छावुनि गॅछ्छम

☆

बेखबर पॉट्यन यिनुक अनुमानु वुछ
शब छु सोंबुरान रोवमुत सामानु वुछ

या छु सुबहुक खाब तस प्योमुत चे़तस
छ़यनु गॅछ़िथ यातय गोमुत देवानु वुछ

टारि खोत मा तस वुछिव म्योनुय थज़र
या छु नज़रन तल तॅमिस असमानु वुछ

खौफ छुम खामौश नज़रन हुंद स्यठा
छुम चुकावान अज़ पॅतिम अहसानु वुछ

तस पज़र ब्रोंह कनि छु ज़ाहरुक प्यालु ज़न
तस छु वुनि लसनुक ति अख अरमानु वुछ

कल सु म्यानी ह्यथ छु द्रामुत गरि तवय
वुठ छि तस मेय कुन वुछिथ लरज़ानु वुछ

✲

दिलस, दीदन तु दामानस नबुक फॉलाव आसुन गोछ़
रटुन क्युत वुछतु इनसानस हना ठॅहराव आसुन गोछ़

बु थवहा आलमस पैगाम खॅनि–खॅनि नावु चाने अज़
युगन युस कालु ओबुरस डालिहे त्युथ वाव आसुन गोछ़

वछ़र सिरियुक तु तापुच तेह वुठन कुमजार शबनमकुय
मे जामन ज़ूनु पछचे रॉच़ हुंद पॉराव आसुन गोछ़

नॅमी चेशमन थॅविथ कॉयिम चमन आबाद ॲन्दुरिम गव
अन्दर सोचस समनदर गोछ़ चेनस दरियाव आसुन गोछ़

च़ु प्रारख राज़ जिगुरुक ह्यथ तु बासी म्योन आसुन न्यथ
खयालन चाव गोछ़ चानेन तु म्यानेन छाव आसुन गोछ़

☆

न छि हक्हकि अज़ तॉसीरु बलान
न छे क्वलु रादन प्यठ त्रेश चलान

ब्वछि यीच़ बड़ेमुच़ इनसानस
ईमानुकि अनज़लु छुनु सु पलान

रखतस वखतुक गव यूत असर
नज़रन सुत्यन छनु नज़रु रलान

इन्साफ करन वोलुय वुछमय
ग्वनुहन पनुनेन ॲतलास वलान

येति डेर सवालन गॉमुत्य अज़
वुठ फेशान येति छिय लूख कलान

वॅहशी गछ़ि इनसान गाटुल क्युथ
जंगुलन कुन आसन लूख चलान

☆

व्यकार रोछमय अमारु गोलुम
मे कर नु चोलुम तु क्या नु चोलुम

मे बारसस ओन वजूद चोनुय
तु कोदुरतुक थोद पज़ुन हा पोलुम

जवाँ दिलुच लय मे नालु रँटमय
शुरिल रँछुम, चोन बुजर संबोलुम

मे चानि लरि ध्युत गरुक सु माने
मे दार चाने बरुक संबोलुम

अज़ल चे क्युत शोलुवुन मोंगुम तस
बजर पनुन दिथ सु अरश खोलुम

दिनुच अदा छय मे कोदुरतुक द्युत
कदुर करुम स्वनु—रवु मु तोलुम

☆

ब्रोंह कनि हरदम बासुन लॉज़िम
दूरेर चोन ति आसुन लॉज़िम

लफ्ज़न मंज़ अज़ कॉद बु करुहथ
अनहारुक वोन आसुन लॉज़िम

जज़बातन हुंद सीर रछव ॲसि
अहसासुक नखु आसुन लॉज़िम

छय चॆ दिलुच आवाज़ ति चॆनुनि
छुय हमराज़ ति आसुन लॉज़िम

पछ़ रॅछ़रावनि क्रॉठ कथा छय
ज़ेहनस व्वंदु डखि आसुन लॉज़िम

व्यवहारकि मेछर सुत्य पनुन ओंद–पोक मेठरॉविथ कथन माने चारान तु वतन ठॅरि नाहनावान।

कॉशिरि गज़ल वखतुकि मिज़जि मुतॉबिक नवेन मौज़ूआतन सुत्य वाबस्तु करुनस मंज़ छु तसुंद ध्युत अहम। ज़बॉनि हुंद वरताव छु तयस प्यठ, कम खोतु कम लफज़ वरतावस ॲनिथ छय स्व ॲकिस सिकेच बनावन वॉलिस चित्रकार सुंज़ भूमिका अदा करान। वारियाह केंह छु परनवॉलि सुंदिस बालेंग सोंचस प्यठ मुनहसर रोज़ान।

मे छय व्वमेद ज़ि यि शार सौंबरन खसि परन वॉल्यन टारि तु सुनीता जी प्रावि पनुनि मेहनुच़ हुंद फल तु सु गव आत्म संतोष – "मैं तो जानूं कि मेरे बाद भी मेरी याद करे कोई" यि अहसास छु तस कर्मु साधनाय हुंद व्रत दारनॉविथ तु संतोष ब्योल ववुनॉविथ आनन्द फल प्रावनुच कल कडान।

मे छु दूर चलुन छ्यन दिथ रिशतन
केंह प्रॉविथ पथ कुन त्रावुन अज़

भूषणलाल कौल
डी॰लिट्

वखतुच कथ करनस छे मनॉही
कलमस क्या खॅच़ हान मे वोनुमस

बलुनुकि छिनु इमकान मे वोनुमस
गलुनुकि हथ सामान मे वोनुमस

सुनीता जी छय कॉशरि गज़ल शॉयरी मंज़ प्रॉथना परक गज़लि मुसलसल लीखिथ अख रुच़ रिवायत सगुवान। यि छु दरअसल तसुंद इखलॉकी थज़र तु बजर। तमि तहज़ीबुक सोन असर युस तॅमिस मालिनि गरि छु बागि आमुत। यि सॉनि म्यॅच़ छय स्यठाह ज़रखैज़। कुमन गुलाबन छुन फ्वलुनुक शरफ बखशमुत तु अॅमी मेचि़ हुंज़ ख्वशबोय सुत्य मुयतर स्पदिथ छि शायरा पनुनि येछ़ि तु पछ़ि हुंज़ यीच़ बावथ करान:—

मे स्यज़रुच वथ रॅट्टम पतुवथ सलामत सुय सफर थॅविज़ेम
थज़र सोचस दिज़ेम त्यूताह नदामतुकुय असर थॅविज़ेम

मे छुय यथ सीनुसुय अन्दर जज़ुब कोरुमुत यि बद तय रुत
सनेर सॅदुरुक अता कॅरिज़ेम शराफतकुय बजर थॅविज़ेम

द्वहस व्यस्तारनुक पॅहरा तु रातस च़्यथ दिनुक ताकथ
तु शामस कल सुबुह फ्वलनुच अबादतकुय सहर थॅविज़ेम

अॅज़िचि कॉशिरि शॉयरी मंज़ छु सुनीता जी पनुन खास मुकाम हॉसिल। तिहुंदि खॉतरु छय शॉयरी अख इबादथ। स्व छय ग्रहस्थ ति पालान तु शार ति वनान, वारियाह ठॅरि छि बुथि यिवान मगर तस छु दयन हौसलु ध्युतमुत। स्व छय पनुनि

इन्सॉनियत गॅयि रूसवा तु स्वगुदारन लॅगि बाहमॅनि कुलुफ। टासुराय वॅछ़ च़्वपॉरि। विस्थपनुच दग ललुवान वॉच़ अनन्तागकि अकि रैश्य गरुच कूर ति हन्दवारि कि अकि बारसूक बट्टु गरुच ब्राँदु कॅनि शालीमार गाडिन, उत्तर प्रदेश। तकरीबन च़्वन लछन लूकन हुंज़ दग छय सुनीता जी केंच़न गज़लन हुंदयन शारन मंज़ ओश हारान द्रींठ्य गछ़ान। गज़लि हुंदिस सांचस मंज़ विस्थापनुचि दगि हुंद इज़हार ओस प्रयोगकि एतबारु अख नोव ह्यज़ाफ़ु, अख नोव तजरूबु, युसु अज़ कॉशिरि शॉयरी हुंज़ जानदार तु बामाने ट्रंड़ बॅनिथ वुसजार प्रावान छय। सुनीता जी हिंदयन केंच़न गज़लन हुंदयन शारन मंज़ छय विस्थापनुच दग ज़न तु वुहान बासानः—

यथ मैचि तल कॉत्या लाल शोंगिथ
काँह जतनु कॅरिव वुज़ुनॉविव काँह

गरिच वथ ऑस नाहनॉविथ
पेयस परु छ़ाय क्याह करुहव

रातुकिस राज़स वुछुम चंद्रु खॉलि अज़
वठ गोमुत जिगुरस ॲछन मंज़ ऑरच़र

दूर तामथ नज़रि गछ़िहे काँह पकान
ज़ॉनिकारा म्यानि वतनुक हमसफर

वाँगुजवॉरिस मंज छे नजाकथ
गरुनुय मंज वॉरान मे वोनुमस

वरतावस ॲनिथ कुनि निहायत सादगी सान तु कुनि संजीद तौर पनुन्यन अनुभवन या ज़ेहनस मंज़ व्वतलेमुचन इमेजन ति आकार बख्शान। वुछितव यिम शार किथु छि सानि ज़ेहनुक गटु ज़ूल गाशि रावानः—

टारि खोत मा तस वुछिव म्योनुय थज़र
या छु नज़रन तल तॅमिस असमानु वुछ

कुमुलॉविथ मोमुकि पॉठ्य जिगर
मस प्यालु बॅरिथ छुम चावुन अज़

सहल कथ छे फिरथुर करुन ऑनु पॅटिसुय
मगर कूत मुशकिल सु अनहार मॅशुरुन

तकदीरस थफ कॅरिथुय ब्यूठ
अथु चन रुखानुय खॉजुन हान

सु हरगा म्यानि गरिकुय पय प्रुछी ज़ॉह
चु वॅनिज़ेस राथ गॅय शाहरुय सॅ त्रॉविथ

यिनु कनख ख्वददार दिल कुनि कॉमुतस
पनुनि विज़ि तस आब रोसतुय क्रूर गव

आदम ज़ॉच़ हुंज़ि हैवॉनी हरकच़ ओन सानि ज़िंदगी मंज़ मंदिन्यन अनिगोट। गरुबार त्रॉविथ प्योव च़लुन तु च़लान लॅगि छ्रंबन तु छारन। नॅवि साम्राजवॉदी सॉज़िशी निज़ामुक ज़हर प्योव असि बेगुनाह लूकन चालुन तु हटि वालुन।

हिन्दी ज़बॉन्य हुंज़ि व्यच़ार प्रधान कविताय नखु अनान। अख गहन व्यच़ार छु यिवान छो़टुरिथ द्वन मिसरन हुंज़ि बंदिशि मंज़ पेश करनु। मज़मून ताज़ु आसनस सुत्य–सुत्य अगर गरुच़ हुंज़ि नज़ाकथ तु लफज़न हुंद वरताव तु मिलावटु रोस शोद तु व्यच़ार मुवाफिक आसि। शार छु खसान टारि तु भावथ छय यिवान म्वलुवुनि। वुछतव सुनीता जी हुंज़ि अकि गज़लि हुंदिय यिम शार:–

सॅदरुच छ़्व्पु गॅय सनिरुच आन
बोज़ुन तगिया छुख नादान

दार्‌यन हाँकल क्या थावख
वावुच छ़्व्पु गॅय बोड़ तूफान

छ़्व्पु गॅय र्‌वपु सुंज़ वखतस प्यठ
कलुमुच छ़्व्पु गॅय ज़नमन हान

ज़ेवि रुस नर गव दोबि सुंद खर
ललि हुंज़ छ़्व्पु गॅय ज़नमन ज़ान

सुनीता जी हुंदयन गज़लन हुंदि केंह शार छि यकीनन म्वलुलि फनपारु। नपु–नपु करुवुनि यिम शार छि स्यठाह खूबसूरत तु पुर असर। लफज़ु व्यवहार छु मौज़ू मुतॉबिक करनु आमुत। मानेयिच वुसत तु गहरॉयी ति छि तु रिवॉयती तसव्वुर छु वकतुचि नज़ाकॅच़ मुताबिक मुनफिरद असलूब हेथ फिज़ा मुशकावान। शार पॅरिथ छय दुबारु परनुच कल गनान, मन छु गछ़ान हरशस तु ज़ून छु ज़ुच़ु त्रावान। सुनीती जी छय अक्सर छ़ूवचि बॅहरि मंज़ गज़ल लेखान। स्व छय़ शौद कॉशुर लफ़ज़

गुलॉमी, व्यतरावनुच मजबूरी तु पामाल गॅमुच़ इन्सॉनियत। अमा ॲज़्युक गज़ल गौ—शायर किथु रोज़ि यिमव असरातव निशि बिदून। सोंच फिकिरूक केंह पीचदार पहलू बनेयि मौज़ूयि गज़ल। वजूदी मसॉयिल आय व्वतलिथ तु असरी आगॉही बनेयि अहम। गामन रोव वजूद, गामन रोव हुसुन, सन्यर तु पज़र, गामन रॉव सादगी तु शराफत, इन्सॉनी कदरन आयि लतुमोंड करनु। गामन हुंदि श्रोदि गरु आय छॅकरनु। पाथुलि वतु पदयन बनेयि तीलु सडकु, राम लीला चॅ़ज मंदुछिथ, नानि—बुडिबब गयि हयबुंगु, गाम आय श्रोकान तु टम—टमन लोग चलेजाव। यि छु ज़िंदगी हुंद अख हकीकी अहसास यथ ज़्यव दिवान सुनीता जी छय लेखानः—

शहरन ज़र प्यव शोरुय शोर
रॉवुय कुकिलन हुंज़ पहचान

दमफुटि शकलन हुंज़ बस्ती
बासान कुनि छुनु ख्वश इनसान

बसनस लसनस किच़ तरसान
बस्ती गॉमुच येति वॉरान

जदीद दौरस मंज़ यिम माशरिती तबदीली रोनुमा छि गछ़ान। या गॉमुच़ छि तिहुंद सेदि—स्योद असर किथु छु गज़लि हुंदिस रिवायती ज़ॉविजारस हॅकीकॅच़ नखु ॲनिथ बुतरॉच़ हुंद क्रेछर तु मेछर बखशान। ॲमिक अहसास छु सुनीता जी हुंदयन केंच़न गज़लन हुंदि शार पॅरिथ पानय स्पदान। कुनि छि वजूदि मसॉयिल व्यच़ारुकि ऐतबारु गज़लि नव्यर बखशान तु अथ

तजरूबुक तु बावॅच़ हुंदि थज़रूक अहसास करनॉविथ ज़नति मानसर श्रान करुनावान। वुछितव यिम केंह शार किथु छि परनवॉलि सुंद ह्यस ज़न तु मुहिथ निवान:—

पॉरिज़ानुय डॅज तु चेशमन आब होख
पान पनुनुय अज़ मे अज़मावुन पेयम

दग मे चॉनी टॉठ छम इकवट्ट ज़रव
स्वख च़े क्युत पनुने हिसुक थावुन पेयम

त्रट्ट ति चाजम मंदिनेन गट्टकार वुछ
ग्रट्ट ति द्रायस कूत व्यतरावुन पेयम

बागि छा मेय प्रथ योगस मंज़ ज़िंदु दज़ुन
व्वन्य मे तन्दूरुक तच़र छावुन पेयम

नीलुवठुसुय छव्ख कॅडिथ वन ब्वछि च़ल्या
किनु थज़र ललि हुंद मे पलि पावुन पेयम

हकीकथ बयॉनी या विहि तुलुवुनि तनज़ियि बावथ छय सुनीता जी हुंदयन गज़लन प्रेयवुन नोव अनहार बखशान। यि तनज़ छु कुनि अॅशकु व्यवहारस सुत्य वाबस्तु तु कुनि खॅंडि फुटि इन्सॉनी जज़बस सुत्य। कथन हुंद खॉलिस अहसास छु दगि हुंदि त्यंगल वुह्निवान। शहरन हुंद हूलहालय, तेज़ फैलाव, मिशीनी दौरुच दव—दव। नकली ज़िंदगी ज़ुवुनुच मजबूरी तु पराजय हुंद अहसास। यहय छय अॅज़िचि दौरुच पहचान। मिशीनि च़ोप इन्सान कलि कापि सान, हदु प्यठयि

बेयि अकि गज़लि हुंदि यिम शार वुछितव:—

टेछर ज़िंदगी हुंद छु हिरि वालुनस क्युत
ब्वछर गोछ़ नु हॉवी गछुन गालुनस क्युत

छि लाचारगी आवुरॉविथ थॅविमुति ॲसि
नफ़्छ आॅस वॅहरिथ छु ध्यव पालुनस क्युत

न पशनुय, न मातम, न क्रेशुन, न रोशुन
जिगर यां तु गोछ़ त्यूत बोड़ चालुनस क्युत

सुनीता जी हुंदिस लोलु व्यवहारस छे पनुनि तेह, पनुन आसुन, पनुन आकर्षण, पनुनि नज़ाकत, पनुन वछ वुशनेर। बाज़े छय ॲछन हुंज़ तुलुत्रावुय, वछन ज़्यव बखशान तु इबारत छय हृदयकिस ऑनु पॅटिस प्यठ अयां स्पदान। बोंबरु गँगुराय या पोंपुरि गथ, फुलयि यावुन या बुलबुल मछ़र, नीजि सब्ज़ार या आरु ग्रज़ुन, कॅतिजि बोलबोश या विगिनि वनवुन लय वुज़ुनावान, अथु ग्रटस पिहुन या यँद्रु कतुन, गरज़ प्रथ मॉरिमोंद च़्युह छु ॲशकु वाल्यन मॉलु फिरवान। दावस छि लगान आशक तु वावस अथि छि सोज़ान शेछ। करार छु ह्यवान छ्यूफ तु यकरार छु बनान खाब। अख—अख गॅर छय बनान कॅहरि अज़ाब तु आशक छि स्पदान फलवॉय। गज़ल छय यिमन अनमोल चिह्यन (चिह्यन) बरान लोल। सुनीता जी हुंद्यन ॲशकिया गज़लन मंज़ छि स्यठाह खूबसूरत चिह्यन ज़्यव दिनु, आमुच। यिमन गज़लन हुंद मजॉज़ी पहलू छु स्यठाह जानदार, प्रेयवुन, पछ़यिवुन, ज़ेरवुन। यि छु ज़ीर दिथ ज़नति न्यनद्रि वुज़ुनावान, लयि अनान तु कवयित्री सुन्दि

हालि दिल बयान कॅरिथ हसीन अहसासातन कथ़ु करुनावान ज़्यव दिथ बोल्नावान, लोल वरतॉविथ जानानस ल्वलि लल्नावान। तसुंज़ अख खूबसूरत याद, वसल्कि रंगीन च़िहि, कथ़ु चाक, नज़रन हुंज़ तुलत्राव, गाहे छ्वपु तु गाहे वुठ़ कुमजार छु ह्रदयकिस समन्दरस मौजूज़न बनावान, यि गयि अख कथ। ज़िंदगी हुंद अख पहलू। लेकिन वुहमि सॅदी हुंदिस दोयमिस पंच़ुहलिस मंज़ अयि गज़ल कुडुर ज़िंदगी स्यठाह नखु। ज़ेहन गव आवुर कथन मानि च़ारान तु खुरि लद वतन हुंदि ठॅरि नाहनावान। ज़िंदगी हुंद्यव ग्वनाहगौ मसॉयलव, ज़ॉती तजरूबव तु मुशाहिदन ओन गज़लि हुंदिस मिज़ाज़स मंज़ बदलाव। गज़लि प्रॉव अख नॅव हयथ तु ज़िंदगी। सुनीता जी हुंदिस कलामस मंज़ ति छु यि सेहतमंद बदलाव नज़रि गछ़ान। स्व छय ज़मानस सुत्य–सुत्य लरि–लोर ब्रोंह पकान। ज़ॉती तजरूबन, सोंच फिकिरस ति टेठिस पज़रस गज़लि हुंदव शारव दॅसि आकार बखशान। स्व छय रिवायत ति पालान। लोल ति वरतावान, हसास तजरूबन हुंज़ बावथ ति करान तु सुत्य ज़ेहनुकि दॅरीच यल् त्रॉविथ तु कथन माने च़ॉरिथ गज़लि हुंद्यन शारन व्यच़ारुकि ग्वबिरु तु सनिरु सुत्य म्वल खारान। मसलन यिम केंह शार छि गोरि तलबः—

लफ्ज़न मंज़ अज़ कॉद बु करुहथ
अनहारुक वोन आसुन लॉज़िम

जज़्बातन हुंद सीर रछ़व ॲसि
अहसासुक नखु आसुन लॉज़िम

पछ़ रॅछ़रावनि क्रॉठ कथा छय
ज़ेहनस व्वंदु डखि आसुन लॉज़िम

मंज़ सकून पज़ीर। अनन्तनागु डिग्री कालिजि प्यठु छुन 1986-87 ई० मंज़ बी०ए० पास कोरमुत तु खांदर कोरून 1992 ई० मंज़ तु बालुकृष्णा छुस दयन ध्युतमुत ख्वनि ललुवुन। स्व छय अख ग्रहस्थी ज़नान, श्रोदि कॉशरि बटु गरुक्य सॉरी लवॉज़िमात पालान तु ज़िंदगी बामाने बनावनु खॉतुर अदबुच साधना करान। स्यज़रा—पज़रा तु श्वज़रा छुस भागि आमुत तु अदबी महफिलन मंज़ छय अज़कल सरगरमी सान हिसु निवान। ॲछन मंज़ छिस अड्डुफॅलि खाब र्‌वान—द्‌वान। भर्था छुस लोल वोल, कदुरदान तु माय बोरूत। योह्य छु वजह फ्वलुवुनि लालुज़ारुच यँबुरज़ल बॅनिथ छय शब्दु साधनाय सुत्य माहौल मुशकावान। यि छु दरअसल तस दयि सुन्द ध्युत, अँदरु वुज़ुनि गाहे छय महबूबस सुत्य हमकलाम स्पदान, गाहे तस सालुमॅति सुन्दि ग्वन तु सिफत गँज़रान, गाहे खतु खालुकि तॉरीफ करान, गाहे तिह्यिंदि अमारु पोशन मालु करान, गाहे गछि कुठिस फर्श मखमल कॅरिथ ब्रंज़्यि गँज़रान, गाहे लरि पान सॉविथ राज़ि दिल बावान, गाहे मनुनावान प्रानि कथु याद पावान तु गाहे ज़मानुकि सितम व्यतरिथ ॲछव म्वखतु हारान तु हसीन खाबन पनुनेव अथुव म्वछि मूरन करुनस प्यठ मजबूर स्पदान। लेकिन सुनीता जी हुंज़ गज़ल छिनु इशकु व्यवहारस तानि महदूद। तॅमि सुंज़ सोंच फिकिर छु अकवुहिमि सॅदी हुंदिस गटु ज़ोलिस तु नवि साम्राजवादी निज़ामुकिस ज़लरि ज़ालस मंज़ हेयनु यिथ तु ब्रोंह पकनुच कल गॅनिरावान। तसुंद ज़हन छु बालेंग आसनस सुत्य बेदार। स्व छय ज़िंदगी हुंद प्रथ म्वलुल च़्यूह ज़ुवुन यछान तु ज़ुवनु खॉतरु छु आचार, व्यचार तु लोल त्रेशवय न्यहायत ज़रूरी। तसुंज़ लोल बावथ छय नोज़ुक, जज़बॉत्य, पुर कॅशिश तु पुर अशक, अथ छुनु कांह शख। निहायत सादगी सान बेजिजक छय स्व पनुन राज़ि दिल तु

मोती लाल साकी, अर्जन देव मजबूर, मखन लाल कंवल, प्रेम नाथ शाद, जौहर लाल सरुर, शम्बूनाथ बट्ट हलीम, कॉशी नाथ बागवान, बाल कृष्ण संयासी, मोती लाल नाज़ तु सुनीता रैना वगॉरु शॉयूरव कॉशिरि गज़लि लोल वरतोमुत तु वकतुकि सोंच तु फिकिरि सुत्य मुतॉस्रि स्पदिथ नोजुक जज़बात तु असासातन मंज़ व्यचारुक गुलालु फ्वलु रोवुमुत। ज़रूरत छे येमि कथि हुंज़ कि अॅज़्यकिस यथ खुर्‌यलद बंदूक्य वरतावस मंज़ स्पदि गज़ल ठोस ज़िन्दगी हुंदिस तोंतल कनिव्य पॅथरिस प्यठ कदम ठहरावनस युग्य तु हवहस गेजि गंडनु बदलु कॅर ज़िन्दगी हुंद यर्थाथ याने पज़र ज़िन्दगी हुंद श्रृंगार। लुख वॉत्य ज़ूनि प्यठ तकनीकु कि तजरुबॉति दोरु मंज़ न्यबर निरिथ छु अज़ इसॉनी सोंच परमपरा वादी विशवासन वलगतुन दिवान। पथ रोज़ुन गव मौत नालुमति रटुन।

बु वनु यि कथ वस्कु सान कि सोन अज़कलुक कॉशुर गज़ल गौ–शॉयिर छु वखतुच नज़ाकथ समजिथ गज़लि हुंद प्रथ शार व्यचारुकि यारुबलु नाँपुनावान। ज़रूरथ छे कि ज़िंदगी हुंद शिठन्यार तु वुशनेर, क्रेछर तु मेछर, कामयॉबी तु नाकामयॉबी, सॉदिल तु ठॅगिल, ज़्योन तु मरून, फुलयि यावुन तु कॅड्यि ज़ाल, नज़रि करम तु दादि स्वखन दिन असि ज़िंदगी जुवुनुच प्रेरथ ति क्याज़ि सारिवुय ख्वतु हसीन छि ज़िंदगी जुवुनुकि केंह म्वलुलि चिहि।

वुनिसताम कॅर सुनीता जी त्रेय शारु मजमु छाप "चिनार के आँसू" 1998 ई०, "रिहिज याद" 2001 ई०, "स्वंज़ल" 2003ई०, "पोत ज़ूनि वॅथिथ" छु युहुंद चूरिम मजमु, गज़लन हुंज़ सोंबरन। सुनीता जी छेय 1967 ई० अनन्तनागु ज़ामुच़ यानि मालिनि छिस अनन्तनागुकि तु बागुनि छेय आमुच़ कमराज़स मंज़ तु वुनिक्यन छे शालीमार गॅडन साहिबाबाद, उत्तर प्रदेशस

व्यचार

यथ कथि छुनु काह ति शक कि गज़ल छैय अज़कलचि कॉशिरि शॉयरी मंज़ बावुच़ हुंद अख पुर असर तु पुर कॅशिश ज़्ररयि। चाहि अज़ कलुक ऑलिम तु ऑकुल शॉयिर कॅर्‌यतन शार गरनुकि तु परनुकि रंगारंग तजरुबु। अलकट्रानिक मीडियाचि खॉहिशन मुताबिक बदुल्यतन सु पनुन रंग तु रुप तु कॅर्‌यतन नाटक। गज़ल छु अज़ ति तस हयॉती हुंद जाम चावुनावान। ज़न तु व्वटि अनान, नारु ब्रहन पान छेपि दिनुक होसलु दिवान। अॅछव बोलुनावन। म्वखतस मालु करनावान। बाल छ़ँडिथ बालु यारस प्यठ जानि अॅज़ीज़ि निछावर करनावान। वेह व्वतरुनिच तेह बख्शान। बालु दामुन्य वॅन्य द्‌यावुनावान। ज़ेहनुक्य दॅरीचि यलु त्रॉविथ असमॉन्य वुडव करनु बदलु ज़िन्दगी हुंद ट्‌योठ मोदुर प्रज़ुनावनुच कल कडान।

हतु बॅद्‌यन वॅर्‌यन हुंद सफर तय कॅरिथ फारसी तु उर्दू ज़बॉन्य हुंद प्रानुवार नालु कॅडिथ तु दूर छ़ॅकिथ छु अज़ कॉशुर गज़ल न सिरिफ बालेंग स्पदुनुच चे़नुवन दिवान बल्कि हयत तु मोज़ू इतबारु हसास लुकन हुंद द्‌यान पानस कुन फिरवान। मरहूम मोती लाल साकी सॉबन वोन कि जिनाब रहमान रॉही छु कॉशिर गज़लि हुंद इमाम तनु गॅयि वॅरिय त्रुहमरु। अज़ छुनु कॉशिर गज़ल कॅशीरि ताम महदूद बल्कि कॅशीरि न्यबर उदमपूर, राजोरी, जैमि, पंजाब क्यन केंच़न शहरन, हिमाचल प्रदेश तु दिलि मंज़ ति छि कॉशिर गज़ल हुंदिय दिलदार अथ शारु सिंफि वछि वॉलिजि लोल बरान तु ज़ेवि प्यठ ह्यॊन लायख इज़ाफ करान। पॅत्यमेन पंदाहन वॅर्‌यन मंज़ छु कॅशीरि न्यबर मरहूम

पोत ज़ूनि वॅथिथ मोत बोल नोवुम
दग ललनॉवुम दयि सुँज़ि प्रेये
ललि–ललि करान लल वुज़नॉवुम
मीलिथ तस मन श्रोच़्योम देह

—ललद्यद

तफसील

किताबि हुंद नाव	:	पोत ज़ूनि वॅथिथ.....
मुसनिफ	:	सुनीता रैणा पंडित
तेदाद	:	500
छपन वॅरी	:	2004
म्वल	:	Rs. 250
कम्प्यूटर कम्पोज़िंग	:	रिंकू कौल (2595136)

किताब मेलनुक पताहः—

1- वैभव, प्रकाशन, सूर्य विहार, बोड़ी जोम।

2- महागुन अर्पाटमेंट, शालीमार गार्डन, साहिबाबाद, यू॰पी॰।

3- किताब घर, कनाल रोड जोम।

4- किताब घर, मौलाना आज़ाद रोड, सिरीनगर।

पोत ज़ूनि वॅथिथ.....

सुनीता रैणा पंडित

महागुन अपर्टमेंट, शालीमार गार्डन,
साहिबाबाद, यू॰पी॰

Sunita Raina Pandit
Born April 1967

Author of

- *Chinar Ke Ansoon-1988 (Hindi Poetry Collection).*
- *Rihij Yaad-2001 (Kashmiri Poetry Collection),*
- *Suanzal-2003 (Kashmiri Poetry Collection).*

.............Sunita shows remarkable dexterity in Ghazal. Her passion for rhythm and intense nostalgia in cascading rhymes combine to produce a distinct feminine style that is quite recognizably sunita's own......................................

Encyclopedia of Indian Literature
Vol 5 Revised Sahitya Akademi
New Delhi- (India)